

Ansvarsfull placering

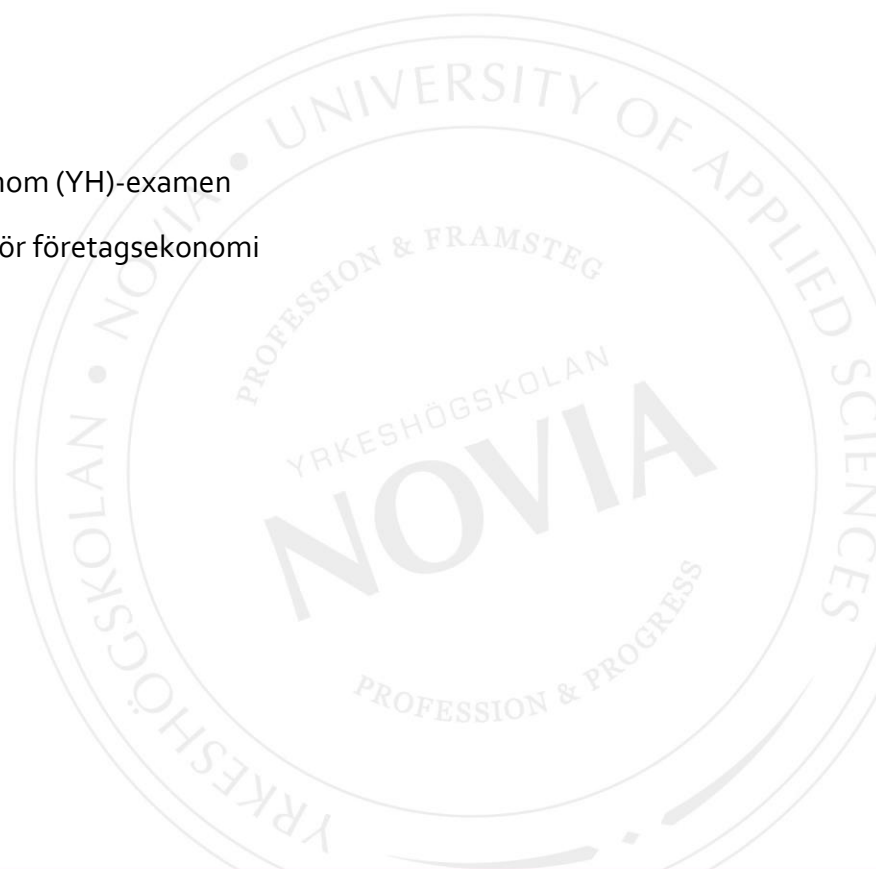
Varför eller varför inte?

Jonas Wilson

Examensarbete för tradenom (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

Vasa 2019

EXAMENSARBETE

Författare: Jonas Wilson

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Vasa

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Ekonomiförvaltning

Handledare: Linda Jönn

Titel: Ansvarfull placering – varför eller varför inte?

Datum 15.11.2019

Sidantal 54

Bilagor 1

Abstrakt

Syftet med detta examensarbete var att undersöka om ansvarsfull placering. Syftet delades upp i två huvudkategorier, första är varför eller varför inte personer väljer att placera ansvarsfullt och den andra är lönsamheten inom ansvarsfull placering. Vasa Andelsbank fungerade som min uppdragsgivare och uppdraget jag fick är att undersöka hur de bättre kan rikta marknadsföringen för sina ansvarsfulla fonder åt kunderna, baserat på kundbeteendet kring ansvarsfullt placering.

Teoridelen är uppbyggd av teori som ligger till grund för ansvarsfull placering. ESG-metoden, internationella organisationer och riktlinjer för ansvarsfull affärsverksamhet är starkt representerade i examensarbetets teori.

Empiridelen är uppbyggd av två olika enkätundersökningar som riktar till två olika målgrupper. Målgrupperna är studerande och kunder på Vasa Andelsbank som placerat i ansvarsfulla fonder. Frågorna i enkäterna grundar sig på teoridelen innehåll.

Resultatet av detta examensarbete kan starkt kopplas ihop med teoridelen och de centrala frågeställningarna. Respondenterna är överens om att orsakerna till varför de placerar ansvarsfullt är både avkastningsmässiga och etiska skäl.

Språk: svenska

Nyckelord: ansvarsfull placering, ESG

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Jonas Wilson

Koulutus ja paikkakunta: Liiketalous, Vaasa

Suuntautumisvaihtoehto: Taloushallinto

Ohjaaja: Linda Jönn

Nimike: Vastuullinen sijoittaminen – miksi tai miksi ei?

Päivämäärä 15.11.2019

Sivumäärä 54

Liitteet 1

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia vastuullista sijoittamista. Tutkimus voidaan jakaa kahteen osaan. Ensiksi tutkittiin, miksi ihmiset tekevät vastuullisia sijoituksia ja miksi eivät. Toinen aihe oli tuottavuus vastuullisessa sijoittamisessa. Vaasan Osuuspankki toimii toimeksiantajanani, ja yhteisenä tavoitteena oli löytää tapoja tehostaa markkinointia vastuullisesti sijoittavalle kohderyhmälle.

Tämän tutkielman teoria perustuu vastuullisen sijoittamisen teoriaan, ESG-metodi, kansainväliset yksityiset yhdistykset, sekä vastuullisen sijoittamisen suuntaviivat ovat vahvasti esitettyinä tässä tutkielmassa.

Tutkimuksen osa perustuu kahteen eri kyselyyn, kahden eri kohderyhmän kanssa. Ensimmäinen ryhmä koostui Novian opiskelijoista ja toinen Vaasan Osuuspankin vastuullisesti sijoittavista asiakkaista. Kyselyiden kysymykset perustuivat tutkielman teoriaan.

Tutkimuksen tulos voi vahvasti yhdistää teoriaan ja siellä esitettyihin kysymyksiin. Vastaajat ovat yhtä mieltä, että sijoituspäätös pohjautuu tuotollisiin ja eettisiin syihin

Kieli: ruotsi

Avainsanat: vastuullinen sijoittaminen, ESG

BACHELOR'S THESIS

Author: Jonas Wilson

Degree Programme: Business Administration, Vaasa

Specialization: Financial Administration

Supervisor: Linda Jönn

Title: Responsible Investing – Why or why not?

Date November 15, 2019 Number of pages 54 Appendices 1

Abstract

The purpose of this bachelor thesis was to research about the subject responsible investment. The purpose can be divided into two separate groups, the first one was to study why or why not people choose to invest responsibly, the other one was to research about the profitability in responsible investing. The bachelor's thesis was written in cooperation with Vasa Andelsbank, the mutual purpose was to research how the company can develop their marketing towards customers who are responsible investors.

The theory in this bachelor's thesis is founded on the underlying theory about responsible investing, the ESG-method, international non-governmental organizations and guidelines for responsible investing are strongly represented in the theory of the bachelor thesis.

The empirical part is built-up by two different surveys, which are targeted towards two different target groups. The target groups are students at Novia UAS and customers who have invested responsibly at Vasa Andelsbank. The questions in the surveys are based on the theory in the bachelor's thesis.

The result in this bachelor's thesis can be vigorously connected with the theory and questions asked there. The respondents agree that the reasons why they choose responsible investing are both profit-based and based on ethical opinions.

Language: Swedish Key words: responsible investment, ESG

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte	2
1.2	Problemformulering	2
1.3	Avgränsning.....	3
1.4	Begreppsförklaringar	3
1.5	Företagspresentation: Vasa Andelsbank.....	4
2	Vad är ansvarsfull placering?.....	5
2.1	Socially Responsible Investment.....	6
2.2	Principles for Responsible Investment.....	7
2.3	Hållbarhetsredovisning	8
2.4	Environmental, Social, Governance (ESG)	10
2.4.1	Metoder för ESG	11
2.5	Hur fondförvaltare påverkar företag.....	14
2.6	Kritisk syn på ansvarsfulla placeringar	15
2.7	Kundbeteende kring ansvarsfull placering	16
3	Marknadsläget för ansvarsfull placering i Finland.....	18
3.1	OP Fondbolaget Ab	20
3.2	Nordea Bank Abp.....	20
3.3	Ålandsbanken Fondbolag Ab	21
3.4	Aktia Fondbolag Ab	22
3.5	Sp-Fondbolag	22
3.6	Analys och sammanfattning.....	23
4	Ansvarsfull placering och lönsamhet	26
5	Utförande av undersökning.....	28
5.1	Enkät A	28
5.2	Enkät B	29
6	Resultat och analys	31
6.1	Enkät A – studerande.....	33
6.2	Enkät B – Vasa Andelsbanks ansvarsfullt placerande kunder	37
6.3	Resultat för identiska enkätfrågor.....	42
6.4	Resultatets sammankoppling med teorin.....	51
7	Avslutning	53
7.1	Reflektion	54
7.2	Förslag på vidare forskning.....	54
8	Litteraturförteckning.....	55

Figurförteckning

FIGUR 1 UTFORMNING AV MORNINGSTARS HÅLLBARHETSVÄRDE (MORNINGSTAR SUSTAINABILITY RATING METHODOLOGY, 2018)	19
FIGUR 2 STJÄRNBETYG OCH RANGORDNING FÖR FONDER INOM VARJE FONDKATEGORI (MORNINGSTAR, 2016)	19
FIGUR 3 ENKÄT A, ÅLDERSFÖRDELNING	32
FIGUR 4 ENKÄT B, ÅLDERSFÖRDELNING BLAND SVENSKTALANDE KUNDER	32
FIGUR 5 ENKÄT B, ÅLDERSFÖRDELNING BLAND FINSKTALANDE KUNDER	33
FIGUR 6 ENKÄT A, BAKGRUNDSKOLL	34
FIGUR 7 ENKÄT A, FIGUR ÖVER HUR STOR DEL SOM PLACERAT ANSVARSFULLT	34
FIGUR 8 ENKÄT A, PÅVERKAN PÅ FÖRETAG GENOM ANSVARSFULLT PLACERANDE	35
FIGUR 9 ENKÄT A, HUR STOR ANDEL SOM KUNDE PLACERAS I ANSVARSFULLA FONDER ENLIGT STUDERANDE	36
FIGUR 10 ENKÄT B, ORSAKER TILL ATT PLACERA ANSVARSFULLT	38
FIGUR 11 SVENSKA ENKÄT B, ÅSIKTER OM LÖNSAMHETEN INOM ANSVARSFULL PLACERING	39
FIGUR 12 FINSKA ENKÄT B, ÅSIKTER OM LÖNSAMHETEN INOM ANSVARSFULL PLACERING	39
FIGUR 13 SVENSKA ENKÄT B, ÅSIKTER OM ATT PLACERA BÅDE ANSVARSFULLT OCH VANLIGT	40
FIGUR 14 FINSKA ENKÄT B, ÅSIKTER OM ATT PLACERA BÅDE ANSVARSFULLT OCH VANLIGT	40
FIGUR 15 SVENSKA ENKÄT B, PÅLITLIGHETEN PÅ ANSVARSFULLA FONDER	41
FIGUR 16 FINSKA ENKÄT B, PÅLITLIGHETEN PÅ ANSVARSFULLA FONDER	41
FIGUR 17 ENKÄT A, RISK	45
FIGUR 18 SVENSKA ENKÄT B, RISK	46
FIGUR 19 FINSKA ENKÄT B, RISK	46
FIGUR 20 ENKÄT A, AVKASTNING	47
FIGUR 21 SVENSKA ENKÄT B, AVKASTNING	48
FIGUR 22 FINSKA ENKÄT B, AVKASTNING	48
FIGUR 23 ENKÄT A, ÅSIKTER OM FRAMTIDEN	49
FIGUR 24 SVENSKA ENKÄT B, ÅSIKTER OM FRAMTIDEN	50
FIGUR 25 FINSKA ENKÄT B, ÅSIKTER OM FRAMTIDEN	50

Tabellförteckning

TABELL 1 AKTIVITETER OCH STRATEGIER FÖR SRI (RIMMEL, O.A., 2018)	6
TABELL 2 PRI:S PRINCIPER FÖR ANSVARSFULL PLACERING (FN:S PRINCIPER FÖR ANSVARSFULLA INVESTERINGAR, 2015)	8
TABELL 3 STANDARDSTRUKTUR FÖR GRI STANDARDS (FROSTENSSON & HELIN, 2018)	9
TABELL 4 KATEGORIER, UNDERSTANDARER, OMRÅDEN OCH IDIKATORER ENLIGT GRI STANDARDS (FROSTENSSON & HELIN, 2018)	10
TABELL 5 SVENSK UNDERSÖKNING OM ANSVARSFULL PLACERING (SJÖSTRÖM, 2014)	17
TABELL 6 ORSAKER TILL VARFÖR EN FOND INTE FÅR MORNINGSTAR RATING (MORNINGSTAR, MORNINGSTAR RATING, 2016) .	20
TABELL 7 KONKURRENSANALYS	23
TABELL 8 ÖVERSIKTSSTUDIENS RESULTAT (SJÖSTRÖM, 2014)	26
TABELL 9 ENKÄT A, FAKTORER OCH DERAS PROCENTUELLA FÖRDELNING	43
TABELL 10 ENKÄT B, FAKTORER OCH DERAS PROCENTUELLA FÖRDELNING	43

1 Inledning

Placeringsvärlden överlag kan verka som en djungel av begrepp och saker man bör förstå sig på för att kunna investera eget kapital. Ansvarsfull placering är ett av dessa begrepp, vad menas med ansvarsfull placering, vad är det som skiljer det från vanlig placering? Faktum är att ansvarsfull placering inte är något nytt påhitt, det har funnits sedan flera hundra år bakåt i tiden. Ansvarsfull placering innebär att man investerar sitt kapital i till exempel en fond som endast innehåller miljövänliga företag och uppmärksammar hållbar utveckling. Det kan också innebära att en fondförvaltare utesluter ett visst företag ur en fond, därför att företaget inte uppnått ett visst miljökrav som förvaltaren ställt.

Ansvarsfull placering är något som majoriteten av de största kapitalförvaltningsbolagen i Finland har implementerat. Det finns flera icke-statliga organisationer som har framställt omfattande riktlinjer för hur ansvarsfull placering ska genomföras, på samma gång utvecklar också förvaltningsbolagen egna riktlinjer, vilket ger en komplett helhet.

Företag och privata investerare blickar ofta in i framtiden och försöker spå vad som kommer att vara nästa stora trend, som det ser ut i dagens värld är det inte fel att påstå att hållbar utveckling och ansvarsfull affärsverksamhet kommer att vara oerhört viktigt. Är trenden så stor att företag kommer vara tvungna att bli allt mer ansvarsfulla och hållbara för att investerare också i framtiden väljer dem?

En viktig fråga är om ansvarsfull placering ger bättre avkastning än icke-ansvarsfull placering, eller om det ger bra avkastning överhuvudtaget. Är ansvarsfull placering lönsam till den graden att det är lika bra att investera så, istället för att placera kapital i vanliga fonder eller aktier?

Detta examensarbete kommer att undersöka och berätta vad ansvarsfull placering är och åsikterna om denna form av kapitalplacering. I samarbete med Vasa Andelsbank har jag också undersökt vad de personer som redan är ansvarsfulla placerare anser om ämnet och varför de har valt att placera sina pengar i en ansvarsfull framom en vanlig fond.

1.1 Syfte

Syftet med detta examensarbete är att undersöka om ämnet ansvarsfull placering. Undersökningen kommer att bestå av två huvudkategorier. Första är varför eller varför inte personer väljer att placera ansvarsfullt och den andra är lönsamheten inom ansvarsfull placering. Vasa Andelsbank fungerar som min uppdragsgivare och uppdraget jag har fått är att undersöka hur de bättre kan rikta marknadsföringen för sina ansvarsfulla fonder åt kunderna, baserat på kundbeteendet kring ansvarsfullt placerande.

1.2 Problemformulering

Mitt examensarbete görs på uppdrag av Vasa Andelsbank. Uppdragsgivaren är främst intresserad av att veta hur kundbeteendet kring ansvarsfull placering ser ut i dagsläget, och varför eller varför inte personer placerar ansvarsfullt. Ansvarsfull placering är en relativt ny placeringsform som ständigt utvecklas och blir allt mer populär bland placerare, vet människor om att man kan placera sina pengar i ansvarsfulla fonder och företag, eller tror man endast på traditionella placeringar?

Eftersom uppdragsgivaren och jag själv sedan tidigare inte har kunskap om respondenternas attityder och förhandskunskaper om ansvarsfull placering, kommer detta också att undersökas i examensarbetet.

Centrala frågeställningar i arbetet är:

- *Vad är ansvarsfull placering?*
- *Varför eller varför inte placerar man ansvarsfullt?*
- *Är det mera lönsamt att placera ansvarsfullt än att inte placera ansvarsfullt?*
- *När kan ett företag godkännas som objekt för ansvarsfull placering?*

Dessa centrala frågor kommer att bli besvarade i antingen examensarbetets teoridel eller från undersökningen som jag har genomfört.

1.3 Avgränsning

Examensarbetet görs i samarbete med Vasa Andelsbank. Teoridelen begränsas så att endast den viktigaste och avgörande teorin för ansvarsfull placering inkluderas. Undersökningsdelen begränsas till två olika grupper av respondenter, ena gruppen är studerande på Yrkeshögskolan Novia och den andra gruppen är ansvarsfullt placerande kunder på Vasa Andelsbank.

Orsaken till att endast ansvarsfullt placerande kunder är objekt för den andra delen av undersökningen är att jag ville få svar på de centrala frågorna av kunder som jag med säkerhet visste att hade placerat kapital i ansvarsfulla fonder. Dessa två olika typer av respondentgrupper ger en mycket bra grund för att tolka resultatet och få väsentliga svar på frågeställningarna.

1.4 Begreppsförklaringar

Fond En samling av aktier eller övriga värdepapper, alla fysiska personer eller företag som placerar kapital i dessa aktier eller värdepapper äger en del av det samlade kapitalet.

ESG Environmental, Social and Governance

GRI Global Reporting Initiative

SRI Socially Responsible Investment

(UN) PRI (United Nations) Principles for Responsible Investment

Teckningsprovision Avgiften för att köpa en andel i en aktie eller fond

Inlösenprovision Avgiften för att sälja en andel i en aktie eller fond

Årlig förvaltningsprovision Den årliga avgiften som företag debiterar kunder som innehar företagets förvaltade fonder. Avgiften kan variera från år till år beroende på hur fonden presterar.

Kumulativ årlig avkastning Avkastningen på en fond eller aktier under det senaste kalenderåret. Granskar man flera år i rad så adderas den årliga avkastningen och blir således kumulativ. Inte ett medeltal.

Årlig avkastning Avkastningen på en fond eller aktie under ett eller flera givna kalenderår. Ett medeltal.

Positiv avkastning Den procentuella avkastningen är på plus.

Negativ avkastning Den procentuella avkastningen är på minus.

Bolagsstämma Årligt möte som ett aktiebolag och dess ägare deltar i.

Respondent En fysisk person som deltar i en undersökning. De som svarat på enkätundersökningarna i detta examensarbete.

1.5 Företagspresentation: Vasa Andelsbank

Vasa Andelsbank (på finska Vaasan Osuuspankki) är en lokal bank med dryga 90 anställda. Banken har sina kontor på 5 olika orter, i Närpes, Malax, Vasa, Vörå och Nykarleby. Förutom dagliga banktjänster erbjuder Vasa Andelsbank också krediter och lån, tjänster inom sparande och placering, olika slags försäkringar, juridiska tjänster, företagstjänster, förmögenhetsförvaltning.

Vasa Andelsbank har ungefär 52 000 kunder, varav cirka 25 000 är medlemmar i banken som ägarkunder, och samlar således OP-Bonus samt drar nytta av andra förmåner. År 2018 var räkenskapsperiodens vinst dryga 4 miljoner euro.

Detta examensarbete görs i samarbete med Vasa Andelsbank, mina kontaktpersoner på banken har varit bankdirektör Simo Vuorenlinna, marknadsföringschef Jens Björknäs, personalchef Maria Östman samt servicecheferna Anna-Riikka Lyyski och Annika Storbäck.

2 Vad är ansvarsfull placering?

Kapitel 2 kommer att redogöra vad ansvarsfull placering är och hur man vet att ett företag kan räknas som föremål för ansvarsfull placering.

Ansvarsfull placering är inte någon ny term i finansvärlden. Begreppet ansvarsfull placering och att bedriva ansvarsfull placering härstammar ända från 1760-talet, när prästen John Weasley uttalade att man inte bör dra nytta av människors liv eller hälsa för att tjäna så mycket pengar som möjligt. (Sjöström, 2014)

I dagens finansvärld är ansvarsfull placering en trend som går att jämföra med historiska trender såsom globaliseringen och IT-revolutionen. Hållbar utveckling och ansvarsfullt agerande är ett stort diskussionsämne inom företagsledningar och hos intressenter. Företagens ägare och övriga intressenter är inte längre intresserade enbart av den faktiska vinsten, utan genom vilka tillvägagångssätt som vinsten genererats. (Sjöström, 2014)

The Global Sustainable Investment Review 2012 hävdar att omkring en femtedel av världens förvaltade tillgångar förvaltas genom ansvarsfullhet och ESG-påverkan. USA, Europa och Kanada är ansvariga för nästan 96 % av hela världens ansvarsfullt placerade kapital. (Sjöström, 2014)

För att en fondförvaltare eller ett investeringsbolag ska kunna välja ut vilka företag man vill investera i, finns det ett flertal olika instrument och metoder för att veta vilka företag som bäst lämpar sig för att finnas i en given fond. Det finns också några olika internationella och oberoende organisationer som framställer riktlinjer för ansvarsfull placering. Fondförvaltare och företag kan skriva under organisationernas riktlinjer och således bidra till att ansvarsfullhet tas med i investeringsprocessen.

I detta kapitel kommer jag att gå igenom och sammanfatta de olika metoderna för att mäta ansvarsfullhet, och klargöra de internationella organisationernas riktlinjer.

2.1 Socially Responsible Investment

Socially Responsible Investment, eller förkortat och här framöver nämnt som SRI, är en investeringsfilosofi som har sina rötter ända tillbaka till 1920-talet. SRI fritt översatt till svenska kan vara ”socialt ansvarsfulla investeringar”. Att bilda konkurrenskraftiga och långsiktiga investeringar, genom att förena finansiella investeringar med socialt ansvar, utan att hämma positiv samhällsekonomisk verkan, är målet med SRI. (Rimmel, o.a., 2018)

Ansvarsfulla investeringar härstammar i grund och botten från religiösa övertygelser. Det var religiösa samfund såsom Metodistkyrkan och Quakers som började med uteslutningsmetoden och uteslöt att investera i företag som stred mot deras övertygelser och tro. De sektorer som uteslöts då är mycket lika de som i dagens investeringsvärld utesluts. (Rimmel, o.a., 2018)

Tabell 1 Aktiviteter och strategier för SRI (Rimmel, o.a., 2018)

Hållbara SRI-investeringar omfattar följande aktiviteter och strategier
1. Negativ screening - Uteslutande av vissa företag enligt ESG-direktiven
2. Positiv screening - Investering i företag med positiv ESG-påverkan
3. Investering i hållbarhet - Investeringar specifikt i företag relaterade till hållbarhet, t.ex miljövänlig energi
4. Samhällsinvestering - Investering med syfte att lösa sociala eller miljömässiga problem
5. Företagsengagemang och aktieägarnas åtgärd - Användning av position som stor aktieägare för att i egen regi påverka företagsbeteende.

Innebörden av SRI tolkas fritt världen över och det finns ingen egentlig definition av innehållet och meningen med SRI. Däremot har SRI tolkats och lagt grunden för andra benämningar såsom gemenskapsinvesteringar, hållbara investeringar och gröna investeringar. (Rimmel, o.a., 2018)

SRI-investeringar har historiskt sett drivit företag att upphöra med skadlig verksamhet eller fått dem att byta riktning på affärsverksamheten helt och hållet. Under 1980-talet bildades SRI-fonder med syftet att motverka och stoppa apartheid i Sydafrika. Dessa fonder pressade företag att sälja bort sina innehav i företag som hade koppling till Sydafrika, och uteslöt helt och hållet företag som gjorde affärer tillsammans med Sydafrika. Påtryckningarna var så omfattande att man fick till stånd en lagförändring som tvingade amerikanska pensionsfonder att sälja innehav i företag med kopplingar till Sydafrika, värt ungefär 6 miljarder dollar. (Rimmel, o.a., 2018)

År 1988 grundades fonden Carlson Världsnaturfond som en av de första skandinaviska SRI-fonderna, fonden använde sig av metoden negativ screening för att utesluta vilka företag som inte fick ingå. Utöver att man tog SRI i beaktande när man valde vilka företag man skulle investera i, donerade man 2 procent av den årliga avkastningen till WWF (World Wildlife Foundation). (Rimmel, o.a., 2018)

Sedan början av 2000-talet har marknaden för SRI-fonder ökat explosionsartat i Europa. Under åren 2005 till 2016 ökade investeringar enligt SRI-principer från 1 biljon euro till 158 biljoner euro. Dessa 158 biljoner stod för nästan hälften av de totala placerade tillgångarna i Europa. (Rimmel, o.a., 2018)

2.2 Principles for Responsible Investment

Principles for Responsible Investment, förkortat och här framöver nämnt som PRI är en ideell organisation som är världsledande förespråkare för ansvarsfull placering. Termen UN PRI kan även användas eftersom organisationen är fullt stödd av Förenta Nationerna, därav UN som i engelskans förkortning av FN. (Principles for Responsible Investment, 2019)

Organisationen PRI är helt självständig och deras arbete är inte relaterat till att generera vinst åt sig själva. PRI arbetar för att företag ska använda ansvarsfull investering som ett medel för att nå högre avkastning och reducera risktagningen inom investeringarna. PRI är inte bunden till någon stat eller regering, de är stödda av Förenta Nationerna, men inte en del av organisationen i sig själv. (Principles for Responsible Investment, 2019)

Företag som arbetar med olika former av placering och investering kan skriva under för att använda sig av PRI:s stadgar. Från och med införandet år 2006 har PRI över 2 300 undertecknade samarbetspartners världen över. Den årliga medlemsavgiften som medlemsföretagen betalar, är största finansieringen för PRI:s verksamhet. (Principles for Responsible Investment, 2019).

Bland de undertecknade finns 30 olika finländska företag med, OP Kapitalförvaltning, Ålandsbanken, Lokaltapiola och Esbo Stad är några av dem. De 30 företagens förvaltade tillgångar uppgår till 336 miljarder euro, varav OP Kapitalförvaltning är störst med cirka 80 miljarder euro. (Public Reporters - PRI, 2017)

PRI har framställt sex stycken centrala principer för ansvarsfull placering (se tabell 1) som medlemsföretagen frivilligt får följa, och genom att följa dessa bidrar de till ett mer hållbart världsomfattande system för ansvarsfull placeringsverksamhet.

Tabell 2 PRI:s principer för ansvarsfull placering (FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, 2015)

Princip 1: Vi kommer att inkorporera ESG-frågor i vår investeringsanalys och beslutsprocess
Princip 2: Vi kommer att vara aktiva ägare och inkorporera ESG-frågor i våra ägarpolicys och praktiska agerande
Princip 3: Vi kommer att söka efter behövliga upplysningar om ESG-frågor i de enheter vi investerar i
Princip 4: Vi kommer att bidra till acceptans och genomförande av principerna i investeringsbranschen
Princip 5: Vi arbetar tillsammans med andra för att förbättra effektiviteten i vårt genomförande av principerna
Princip 6: Vi kommer årligen att rapportera våra aktiviteter och framsteg i att implementera principerna

2.3 Hållbarhetsredovisning

Hållbarhetsredovisning kan kort beskrivas som en redovisning för ett företags sociala, ekonomiska och miljömässiga förhållanden inom dess verksamhet. Hållbarhetsredovisning skiljer sig från traditionell finansiell redovisning på det viset att man inte mäter det ekonomiska värdet på företaget och att mätningen inte baseras på direkta affärshändelser. En annan benämning för ordet hållbarhetsredovisning kan vara hållbarhetsrapport, vilket företag oftast använder sig av i sina årsredovisningar. (Frostensson & Helin, 2018)

En orsak till att hållbarhetsredovisning idag är så vanligt förekommande, är ny lagstiftning. Men redan innan lagstiftningen tvingade företag till hållbarhetsredovisning, var det en trend att utöver sin finansiella redovisning, också redovisa företagets gärningar för hållbarhet. Detta var på grund av att övriga intressenter utöver staten antingen krävde detta, eller så ville man frivilligt uppvisa en sund ledning av företaget. (Frostensson & Helin, 2018)

I enlighet med direktiv 2014/95/EU reglerar Europeiska Unionen stora företag och koncerners utlåtande av icke-finansiell information. Sedan år 2018 är företagen skyldiga att inkludera icke-finansiell information, såsom en hållbarhetsredovisning, i årsredovisningen. (European Commission, 2018)

Stora företag med över 500 anställda är bundna att följa EU:s direktiv, det finns cirka 6 000 företag som hör till denna grupp, bland annat börsnoterade företag, banker, försäkringsbolag och andra företag som anses vara av allmänt intresse enligt nationella myndigheter. (European Commission, 2018)

Den gällande lagstiftningen säger inte hur en hållbarhetsredovisning bör genomföras rent praktiskt, men det finns olika organisationer som ger detaljerade riktlinjer åt hur en hållbarhetsredovisning kan implementeras. GRI är den mest igenkända och använda av dessa organisationer. GRI upprätthåller en standardsstruktur (se tabell 2) för hur redovisningen kan se ut, och i denna standardstruktur ger man också företagen möjligheten att välja mellan många olika mätinstrument (se tabell 3), av vilka företagen kan välja de som känns mest relevanta för den typ av affärsverksamhet de bedriver. (Frostensson & Helin, 2018)

Tabell 3 Standardstruktur för GRI Standards (Frostensson & Helin, 2018)

Universiella standarder	GRI 101 (grunder för användning av GRI Standards)		
	GRI 102 (generella upplysningar om organisationen)	GRI 103 (hållbarhetsstyrning avseende identifierade väsentliga områden)	
Områdesspecifika standarder	GRI 200- (ekonomiska indikatorer som väljs utifrån identifierade väsentliga områden)	GRI 300- (miljömässiga indikatorer som väljs utifrån identifierade väsentliga områden)	GRI 400- (sociala indikatorer som väljs utifrån identifierade väsentliga områden)

Tabell 4 Kategorier, understandarder, områden och indikatorer enligt GRI Standards (Frostensson & Helin, 2018)

Kategori	Understandarder för respektive område inklusive beteckning på ingående indikatorer
Ekonomisk påverkan	Ekonomiskt resultat 201-1 till 201-4 Marknadsnärvaro 202-1 till 202-2 Indirekt ekonomisk påverkan 2031-1 till 203-2 Inköpsrutiner 204-1 Anti-korruption 205-1 till 205-3 Konkurrenshämmande aktiviteter 206-1
Miljömässig påverkan	Material 301-1 till 301-3 Energi 302-1 till 302-5 Vatten 303-1 till 303-3 Biologisk mångfald 304-1 till 304-4 Utsläpp 305-1 till 305-7 Läckage och avfall 306-1 till 306-5 Efterlevnad av miljölagstiftning 307-1 Underleverantörers miljöpåverkan 308-1 till 308-2
Social påverkan	Anställning 401-1 till 401-3 Relationer mellan anställda och ledning 402-1 Hälsa och säkerhet i arbetet 403-1 till 403-4 Utbildning 404-1 till 404-3 Mångfald och lika möjligheter 405-1 till 405-2 Icke-diskriminering 406-1 Föreningsfrihet och rätt till kollektivavtal 407-1 Barnarbete 408-1 Tvångsarbete 409-1 Säkerhetsrutiner 410-1 Ursprungsbefolkningars rättigheter 411-1 Granskning av mänskliga rättigheter 412-1 till 412-3 Lokalsamhälle 413-1 till 413-2 Granskning av social påverkan hos underleverantörer 414-1 till 414-2 Politik 415-1 Kundernas hälsa och säkerhet 416-1 till 416-2 Marknadskommunikation och märkning 417-1 till 417-3 Kundernas integritet 418-1 Efterlevnad av lagstiftning 419-1

2.4 Environmental, Social, Governance (ESG)

Ansvarsfull placering är i det stora hela placerat kapital som förvaltas enligt ESG-metoden och andra internationella riktlinjer. I detta kapitel kommer jag att redogöra vad ESG står för och hur företag, förvaltare och privata placerare kan använd ESG inom affärs- och placeringsverksamheten.

ESG (Environmental, Social, Governance) avser investerings- och forskningsstrategin som bedömer ett objekts värdering, prestanda och riskprofil utgående från 3 olika faktorer. De tre faktorerna är miljö, socialt ansvar och ägarstyrning. (Sheerwood & Pollard, 2018)

Miljö

Olika miljöfrågor spelar en stor roll när den investerande parten väljer vilket objekt den ska placera i. Miljöfrågorna varierar mycket beroende på vilket affärsområde som investeraren är aktiv inom och var den befinner sig rent geografiskt. Vilka specifika miljöfrågor som investeraren ska ta i beaktande för varje specifik investering bestämmer investeraren själv enligt vad denne anser är mest relevant. Exempel på olika miljöfrågor är klimatförändring, energi, avfallshantering och biologisk mångfald. (Sjöström, 2014)

Socialt ansvar

Socialt ansvar är de faktorer som direkt påverkar människan. Liksom i miljöfrågorna är också här investerarens affärsområde och geografiska verksamhetsområde avgörande för när investeraren bestämmer vilka sociala frågor den ska ta i beaktande. Sociala frågor kan vara till exempel de anställdas rättigheter, förebyggande av korruption, yttrandefrihet och mänskliga rättigheter. (Sjöström, 2014)

Ägarstyrning

Ägarstyrning, även kallat bolagsstyrning, är det begrepp på hur ett företag ägs och styrs. Hur ägarna av ett företag väljer att styra och äga det är viktigt för att upprätthålla ett funktionellt affärsklimat och få intressenternas förtroende. Exempel på frågor som behandlar ägarstyrningen är företagets externa och interna kommunikation, hur man väljer styrelse och ekonomiska ersättningar åt personer med ledande ställning inom företaget. Inom vilket affärsområde som investeraren är verksam i och dennes geografiska placering spelar inte någon större roll när investeraren väljer vilka frågor att beakta. (Sjöström, 2014)

2.4.1 Metoder för ESG

I stycke 2.4 beskrivs ESG i allmänhet. I detta stycke kommer jag att redovisa de olika metoderna som finns för att bedriva ESG-investeringar.

Uteslutning

Uteslutningsmetoden, även kallad negativ screening, innebär att man i investeringsprocessen väljer att utesluta företag som man anser sysslar med kontroversiell affärsverksamhet och som är i konflikt med egna värderingar. Allmänna och ofta uteslutna företag är de som är verksamma inom sektorer som vapen, tobak, alkohol, spel samt pornografi. För närvarande

är uteslutningsmetoden den vanligaste formen för ansvarsfulla investeringar i Sverige. (Sjöström, 2014)

Att använda sig av uteslutningsmetoden när en fondförvaltare grundar en fond är inte enkelt. Fastän ett företag kan verka syssla med kontroversiell affärsverksamhet, betyder det inte att det genomsyrar hela företaget, endast en bråkdel av företagets innehavanden kanske hör till denna kategori. Ett exempel är tobaksföretag som odlar enligt ekologiska metoder och bryr sig om påverkan på naturen och människor, eftersom tobaksodling knappast kommer att upphöra kanske fondförvaltaren ändå väljer att inte utesluta ett ekologiskt tobaksodlingsföretag, eftersom detta ändå är ett bättre alternativ än ett traditionellt icke-miljövänligt odlingsföretag. (Sjöström, 2014)

Normbaserad genomlysning

Denna metod innebär att en fondförvaltare utgår från internationella konventioner när denne väljer vilka företag att investera i. Internationella konventioner benämns oftast vid ordet norm i ESG-metoden. (Sjöström, 2014)

Ifall det finns en antydning på att en norm har blivit bruten är det den organisation som har utformat konventionen eller en annan tredje part, som bedömer om antydningen stämmer eller inte. Ifall man kan bekräfta att ett företag som finns i fondens innehav har brutit mot en konvention påbörjar fondförvaltaren en diskussion med företaget för att försöka få företaget att ändra sig, ifall företaget inte ändrar på sitt beteende är sista utvägen att utesluta företaget helt och hållet från fonden. (Sjöström, 2014)

Fem år måste passera innan ett företag som en gång blivit uteslutet ur en fond, kan bli aktuellt för investering igen. Detta förutsätter förstås att företaget ändrat sitt beteende och inte fortsatt att bryta mot normerna. (Sjöström, 2014)

Positivt urval och Bäst i klassen

Denna ESG-metod är i princip motsatsen till uteslutningsmetoden. Positivt urval och bäst i klassen betyder att man väljer vilka företag som ska vara med i fonden enligt vilka som presterar bäst i hållbarhet och finansiella nyckeltal. Kapitalförvaltaren framställer kriterier för hållbarhet, analyserar dessa och väljer sedan ut de företag som presterar bäst. Ett företags hållbarhetsredovisning ligger också till mycket stor grund när fondförvaltare använder positivt urval. (Sjöström, 2014)

Skillnaden mellan positivt urval och bäst i klassen är att när man använder metoden positivt urval måste fondförvaltaren själv analysera och skapa en mall för vilka kriterier som ska bedömas. Bäst i klassen innebär att man väljer ut till exempel de tio bästa presterande företagen ur varje enskild sektor som finns, då behöver man nödvändigtvis inte göra egna analyser och mallar. (Sjöström, 2014)

Ofta skickar analytiker ut förfrågningar till bolag om deras hållbarhetsprestationer. Förfrågningarna är oftast i form av långa enkäter, företag är oftast villiga att svara ordentligt på enkäterna eftersom de vill finnas med på de listor som publicerar de mest hållbara företagen. Enkäterna hjälper också företagen att uppmärksamma eventuella brister i sitt hållbarhetsarbete, eftersom det i enkäten kan framkomma frågor som företagen inte själva uppmärksammat i sin dagliga verksamhet. (Sjöström, 2014)

Aktivt ägande

Att välja vilka företag som ska uteslutas eller inkluderas är en metod för ESG-investeringar. En annan metod är att påverka och aktivt diskutera med de företag som redan finns i en fond.

Aktivt ägande betyder att den ägande parten, alltså fondförvaltaren, indirekt och direkt påverkar företagen som finns i en fond, genom diskussion och röstning på bolagsstämmor. Syftet med aktivt ägande är att förbättra företagens hållbarhetsarbete och att minimera risken för att företagen tar snedsteg i arbetet med hållbarhet och ansvarsfullhet. (Sjöström, 2014)

I praktiken bedrivs aktivt ägande på det viset att representanter för ett företag som finns med i en fond möts med fondförvaltaren och diskuterar hållbarhetsfrågor. Beroende på avsikten för mötet, försöker fondförvaltaren antingen komplettera eller hämta ny information om arbetet med hållbarhet och ansvarsfullhet, eller om en incident som skadat företagets rykte inträffat, påverka företaget att ändra sitt beteende. (Sjöström, 2014)

Fondförvaltare kan också påverka genom att ta initiativ till motioner som bör tas upp på bolagsstämman, och att rösta i andra motioner som man anser är viktiga för företagets hållbarhetsvärde. (Sjöström, 2014)

Grupptalan

En annan metod för ESG-investeringar är grupptalan. Denna metod används inte i lika stor utsträckning som de andra metoderna, den används främst i USA. (Sjöström, 2014)

Grupptalan innebär att fondförvaltare och investerare gör en stämningsansökan mot ett företag som de har investerat i. Ett företags ohederliga förfarande som lett till en försämrad aktiekurs är oftast orsaken till att fondförvaltare och investerare vill stämna företaget, syftet är att få tillbaka kapitalet som gått förlorat i och med företagets snedsteg. (Sjöström, 2014)

2.5 Hur fondförvaltare påverkar företag

Fondförvaltare och investerare kan indirekt och direkt påverka företag att förbättra hållbarheten och driva dem att bli mer ansvarsfulla. Genom diskussion mellan fondförvaltare och företagsledning vill man uppnå förändring i företags beteende. Ett sista alternativ kan vara att helt utesluta fondens innehav i ett företag. Metoden för hur fondförvaltare och investerare kan påverka företag är genom aktivt ägande och grupptalan.

Ett annat sätt att påverka hållbarhet och ansvarsfullhet är att investera i redan hållbara och ansvarsfulla företag. Metoden kallas för impact investment, och med denna försöker man inte påverka företaget lika mycket, man investerar alltså i företag som inte kan tänkas ta snedsteg och redan är hållbara. Den ekonomiska avkastningen kommer här i andra hand och man är mera inriktad på att skapa en mer hållbar världslig utveckling. (Sjöström, 2014)

I detta kapitel kommer jag att gå igenom och redovisa olika fall av impact investment, och olika fall där fondförvaltare och investerare åstadkommit en positiv förändring i ett företags beteende.

Investeringar inom samhällsutveckling och infrastruktur i Sydamerika och Indien

I Brasilien finns det en fond som har investerat många miljoner dollar i ett företag som bygger förmånliga hus åt låginkomsttagare. Husen byggs främst i områden som är och har varit utsatta för naturkatastrofer, hittills har man byggt omkring tiotusen hem i tre sydamerikanska länder. (Sjöström, 2014)

I Indien finns en fond som investerat i ett företag som konstruerar och installerar vattenreningsverk. Reningsverken ägs av lokala aktörer och det renade vattnet säljs sedan billigt åt befolkningen. (Sjöström, 2014)

Apartheid i Sydafrika

Under 1980-talet grundades fonder som skulle försöka stoppa apartheid i Sydafrika. Fonden uteslöt helt och hållet företag som gjorde affärer med sydafrikanska företag. Man gjorde sig av med allt kapital som var investerat i företag med sydafrikanska dotterbolag. Detta var en mycket lyckad kampanj och ett gott exempel på hur fondförvaltare kan påverka företag. (Rimmel, o.a., 2018)

Bränderna och avskogningen i Amazonas regnskog

I ett öppet brev undertecknat av mer än 200 kapitalförvaltningsbolag världen över har problemet med de nyligen inträffade bränderna i Amazonas regnskog tagits upp. De undertecknade har begärt att företag som drar nytta av avskogningen i Amazonas bör upphöra med den skadliga verksamheten genast, eller stå inför ekonomiska påföljder. Undertecknarna uppmanar företagen att sätta upp regelverk som ska motverka avskogning och rapportera om sina leverantörers efterlevnad. (Lopes, 2019)

Uppmärksammande av avskogningen och bränderna från stora internationella kapitalförvaltningsbolag och andra aktörer har lett till åtgärder av företag och stater. Bland annat så uppmanade Finland till bojkott av importerat kött från Brasilien och en rad stora internationella klädeskedjor upphörde med att köpa läder från Brasilien. (Lopes, 2019)

2.6 Kritisk syn på ansvarsfulla placeringar

Ansvarsfulla placeringar är oftast ansedda som etiska och moraliska. Men utöver att denna typ av placering är allmänt socialt accepterad finns det även några andra infallsvinklar och teorier, vilka menar att SRI och ansvarsfulla placeringar innebär att företag utsätter sig för högre risk. Detta är den kritiska synen på ansvarsfulla placeringar enligt författarna Rory Sullivan och Craig Mackenzie.

Peter Frankental från Amnesty International menar att de stora SRI-fonderna är tillverkade för ett ändamål, att höja imagen av företagens produkter och att skilja sig från konkurrenterna. En fondförvaltare som har hand om en ansvarsfull fond sätts under en rad befogenheter och agerar som en god man, vilket resulterar i att förvaltaren tvingas begränsa det sätt som den placerar på. (Sullivan & Mackenzie, 2006)

Placeringsbeslut görs i största grad på finansiella grunder och siffror, placeringsbesluten baseras alltid på finansiella grunder. Detta blir en bristfällig blandning med SRI-placerings filosofi, att man ska basera placeringsbesluten på socialt ansvar. Ett företags prestanda och nyckeltal baseras väldigt sällan på icke-finansiellt material. (Sullivan & Mackenzie, 2006)

Mänskliga rättigheter och socialt ansvar kommer alltid i andra hand i placeringsbeslut, ett företag tar alltid hänsyn till finansiella faktorer först. Majoriteten av världens företag driver sin riskhantering på så vis att när en konflikt mellan ekonomiska händelser och socialt ansvar uppstår, kommer den tidigare att ha övertaget och bevara sitt rykte så bra som möjligt. Denna infallsvinkel och syn på socialt ansvar leder inte till några större förändringar, när företagen inte gör mera än vad som anses nödvändigt för att slippa rättstvister och upprätthållande av sitt rykte. (Sullivan & Mackenzie, 2006)

Orsaken till varför det är lättare för företag att fokusera på finansiella tal än social ansvarsfullhet är att företagen enkelt kan hänvisa till oönskade kostnader som uppkommer vid upprätthållandet av social ansvarsfullhet. Här uppstår ett dödläge för SRI-fondförvaltare, oavsett hur mycket förvaltaren engagerar sig i ett företags förehavanden, kommer ingenting att förändras till dess att företagen belönas för ändring av beteendet eller straffas för att inte ändra sitt beteende. (Sullivan & Mackenzie, 2006)

Fondförvaltarens engagemang och extern press på företagets SRI-förehavanden leder till att risken inom företaget ökar drastiskt. (Sullivan & Mackenzie, 2006)

2.7 Kundbeteende kring ansvarsfull placering

Orsakerna till varför en individ väljer att placera kapital i ansvarsfulla fonder eller företag kan vara många och bero på helt olika saker från person till person. Kapitlen ovanför detta har redogjort för hur ett ansvarsfullt företag utses och vad det innebär. Detta kapitel kommer kort att redogöra av vilka orsaker man väljer att placera ansvarsfullt, kapitlet kommer att ligga som grund för undersökningsdelens kapitel 6.2.

Tabell 5 svensk undersökning om ansvarsfull placering (Sjöström, 2014)

Vad är din åsikt om fondförvaltare som inkluderar sociala, etiska och miljömässiga aspekter i sina investeringsbeslut? Välj ett av följande alternativ.	
Fondförvaltaren bör inte inkludera sociala, etiska och miljömässiga aspekter	5%
Fondförvaltaren bör enbart inkludera sociala, etiska och miljömässiga aspekter om det är relevant för att öka den finansiella avkastningen	35%
Fondförvaltaren bör inkludera sociala, etiska och miljömässiga aspekter även om det inte ökar den finansiella avkastningen	48%
Fondförvaltaren bör inkludera sociala, etiska och miljömässiga aspekter även om det leder till sämre finansiell avkastning	12%

En överväldigande del av Sveriges befolkning har i en undersökning (se tabell 5) svarat att de är av den åsikten att deras pensionssparande bör ta ESG-faktorerna i beaktade. Men ifall placerandet skulle resultera i sämre avkastning på grund av att placeringen har varit ansvarsfull, är det bara ungefär var tionde som anser att det inte skulle påverka deras fortsatta åsikt. (Sjöström, 2014)

Nästan hälften har svarat att fondförvaltarna behöver ta dessa aspekter i beaktande även fast det inte skulle innebära bättre avkastning än om de inte skulle tagit aspekterna i beaktande. 35 % anger att man endast bör ta hänsyn till ESG-aspekterna om det skulle resultera i bättre avkastning. (Sjöström, 2014)

Studien visar att det inte är finansiella nyckeltal såsom avkastning som är grunden till att människor väljer att placera ansvarsfullt. Placerarens egna värderingar och åsikter är den avgörande faktorn, och i detta fall visar undersökningen att sociala, etiska och miljömässiga aspekter är värderingar som folk anser är viktiga. (Sjöström, 2014)

Intresset för ansvarsfull placering är högt och privata placerare vet vad som är viktigast när de väljer i vilka objekt de ska placera. För placerare kan dock ett problem uppstå när de försöker avgöra ifall ett objekt är ansvarsfullt eller inte. Fondbolagen publicerar kontinuerligt information om sina fonder och tillvägagångssätt vid den ansvarsfulla placeringen, men hur pålitlig denna information är kan vara svår att avgöra. Informationen kan verka mer marknadsföringsinriktad än pålitlig. (Sjöström, 2014)

3 Marknadsläget för ansvarsfull placering i Finland

I detta kapitel kommer jag att gå igenom utbudet av ansvarsfulla placeringar i Finland och jämföra dessa mot varandra genom en konkurrensanalys. Kriterierna för företagen som är med i marknadsundersökningen är att de måste vara finska företag och erbjuda minst två ansvarsfulla fonder som varit verksamma längre än 3 år.

För varje företag som är med i analysen, finns två av deras ansvarsfulla fonder med, den bäst presterande och den sämst presterande, baserat på:

- Kumulativ avkastning under en 3-årsperiod (05.09.2016-05.09.2019)
- Avkastning under det senaste året (5.9.2018-5.9.2019)
- Kostnader för teckning, inlösning och förvaltning
- Morningstars hållbarhetsvärde
- Morningstar Rating (avkastning och risk)

Sekundärdata är insamlad från respektive företags internethemsidor, samt från Morningstar.

Morningstar sammanställer och publicerar oberoende information om fonder världen över, företaget är världens största inom detta område. (Morningstar, Om oss, 2019). Morningstars hållbarhetsvärde eller Morningstar Sustainability Rating, är ett mätverktyg utformat av Morningstar som mäter hur väl en fonds innehav presterar mot ESG-frågorna, jämfört med andra fonder inom samma kategori. (Morningstar Sustainability Rating Methodology, 2018)

Hållbarhetsvärdet är i skalan 1–5, i form av glober. En glob är lägsta betyg på skalan och 5 glober är högsta betyg. Figuren nedan visualiserar uppsättningen av Morningstars hållbarhetsvärde, med fakta om intern fördelning, betyg, beskrivande rang och ikoner för de olika betygen. För att en fond ska få ett hållbarhetsvärde, måste minst 67 % av fondens förvaltade tillgångar innehålla företag med ESG-poäng. (Morningstar Sustainability Rating Methodology, 2018), vilket betyder att alla fonder i konkurrentanalysen inte får Morningstars hållbarhetsvärde.

Distribution	Score	Descriptive Rank	Rating Icon
Highest 10%	5	High	
Next 22.5%	4	Above Average	
Next 35%	3	Average	
Next 22.5%	2	Below Average	
Lowest 10%	1	Low	

Figur 1 Utformning av Morningstars hållbarhetsvärde (Morningstar Sustainability Rating Methodology, 2018)

Morningstar Rating är ett mätinstrument som visar en fonds prestanda utgående från en riskjusterad avkastning. Mätinstrumentet visualiseras i form av stjärnor, där en stjärna betyder dåligt betyg och fem stjärnor betyder bra. Fondernas ratingvärde går att jämföra endast mellan fonder som hör till samma kategori, exempel på kategorier är tillväxtmarknader och aggressiva blandfonder. (Morningstar Rating, 2016)

Bästa 10% ★★★★★
 Nästa 22.5%★★★★
 Mitten 35% ★★★
 Nästa 22.5%★★
 Sämsta 10% ★

Figur 2 Stjärnbetyg och rangordning för fonder inom varje fondkategori (Morningstar, 2016)

Nyaste formatet av Morningstar Rating utformades i början på 2000-talet och dess princip är att objektivt jämföra en fonds historiska avkastning med risken. Enkelt beskrivet är Morningstar Rating en jämförelse mellan en fonds avkastning och risk under givna tidsperioder. Tidsperioderna är 36 månader, 60 månader och 120 månader. Risken och avkastningen kategoriseras med etiketterna låg, under medeltal, medel, över medeltal och hög. Slutligen framställs Total Morningstar Rating som är ett vägt medeltal för de tre tidsperioderna. (Morningstar Rating, 2016)

En fond behöver nödvändigtvis inte få en Morningstar Rating, orsakerna till varför en fond inte fått betyget visas i tabellen nedan.

Tabell 6 Orsaker till varför en fond inte får Morningstar Rating (Morningstar, Morningstar Rating, 2016)

- Fonden är yngre än 3 år.
- Morningstar har inte fått in tillräckligt med information i vår databas, så fonden kan inte placeras i en av våra kategorier.
- Fonden har helt bytt placeringsinriktning och därmed är fondens historiska resultat inte längre relevanta.
- Det finns alltför få fonder med samma inriktning.
- Skillnaden i risktagande jämfört med andra fonder i samma kategori är för liten (penningmarknadsfonder) eller för stor.

3.1 OP Fondbolaget Ab

OP Fondbolaget Ab som förvaltar OP Gruppens fonder listar på sin hemsida fyra olika fonder som går under namnet ansvarsfulla placeringar. OP har gjort upp egna principer för ansvarsfull placering, men följer även PRI:s sex principer. OP publicerar halvårsrapporter över hur man utövar ansvarsfull placering, och man har också utomstående granskare som uppgör rapporter på hur väl man följer UN PRI. (OP Gruppen, Ansvarsfulla placeringar, 2019)

De ansvarsfulla fonder som OP Fondbolaget Ab erbjuder är OP-Hållbar Värld, OP-Klimatet, OP-Rent Vatten, OP-Koldioxidsnål Värld. Den äldsta av dessa fonder, OP-Klimatet grundades 1997 och den nyaste, OP-Hållbar Värld grundades 2016, de andra två är också grundade på 2010-talet. Majoriteten av fonderna har positiv årlig avkastning, endast OP-Klimatet har en negativ årlig avkastning. (OP Gruppen, Produkter för ansvarsfull placering, 2019).

Fonderna som jag har valt att ta med i konkurrensanalysen är OP-Rent Vatten och OP-Klimatet, enligt treårsverksamhetskravet och lägst kontra högst årlig kumulativ avkastning.

3.2 Nordea Bank Abp

Nordea Bank Abp, härefter Nordea, uppger att alla deras förvaltade fonder går under deras stadgar för ansvarsfull placering, men att man har 19 stycken specifika fonder som har ännu större vikt lagd på ansvarsfullhet och hållbarhet. (Nordea, Fonder Nytt - Hållbart Urval, 2019)

Nordea har även egna stadgar för ansvarsfullt placering, men är också ett av de finska förvaltningsbolagen som undertecknat PRI. Man publicerar årsrapporter över sin ansvarsfulla placering och dess verksamhet. (Nordea, 2019).

Av de 19 specifika ansvarsfulla fonderna är den äldsta grundad år 2008, resten är grundade år 2011 och framåt. Majoriteten av Nordeas ansvarsfulla fonder har en positiv årlig avkastning. (Nordea, 2019)

Av Nordeas ansvarsfulla fonder som varit verksamma längre än tre år och med lägst kontra högst årlig kumulativ avkastning har jag valt att ta med Globala Stjärnor Equity BI och RI European Equity Leaders i konkurrentanalysen.

3.3 Ålandsbanken Fondbolag Ab

Förvaltningsbolaget vid namn Ålandsbanken Fondbolag Ab, är förvaltare för Ålandsbankens alla fonder. Ålandsbanken uppger att de endast placerar kapital i företag som följer internationella principer för ansvarsfull affärsverksamhet, alla fonder och all placeringsverksamhet som Ålandsbanken bedriver är genomsyrad av hållbarhet och ansvarsfullhet. I maj 2019 grundade man dock en fond som är speciellt inriktad på ansvarsfull placering, den investerar i företag som har bäst hållbarhetsbetyg och heter Green Bond ESG B. (Ålandsbanken, Fonder-Hållbarhetsrapport, 2018)

Ålandsbanken är undertecknare av PRI:s sex principer för ansvarsfulla placeringar sedan år 2010. Man har också egna riktlinjer gällande ansvarsfull placering och integrerar ESG-faktorerna vid val av investeringsobjekt. Man upprätthåller årliga hållbarhetsrapporter som finns tillgängliga för allmänheten via hemsidan. (Ålandsbanken, Fonder-Hållbarhetsrapport, 2018)

Ålandsbanken erbjuder endast 13 olika fonder, den äldsta är grundad 1988 och den nyaste 2019. Majoriteten av Ålandsbankens fonder har en positiv årlig avkastning. (Ansvarsfulla investeringar i Ålandsbanken, 2018)

De fonder som jag har valt att ta med i konkurrentanalysen är Global Aktie och Kort Företagsränta.

3.4 Aktia Fondbolag Ab

Aktia Bank Abp och deras förvaltningsbolag Aktia Fondbolag Ab har inga specifika fonder för ansvarsfull placering, utan man tillämpar ansvarsfullhet och hållbarhet inom hela placeringsverksamheten. Aktia har egna principer för ansvarsfull placering och man har också undertecknat PRI. (Principer för ansvarsfullt placerande)

Man publicerar utförliga halvårsrapporter över den ansvarsfulla placeringens verksamhet och hur väl man tillämpat sina egna och utomstående instituts principer. I rapporterna kan man också se vilka fonder som har haft problem med de ansvarsfulla aspekterna. (Aktia Kapitalförvaltning, 2019)

Aktia erbjuder 28 olika fonder, den äldsta är grundad 1987 och den nyaste 2018. Majoriteten av Aktias fonder har lyckats uppvisa en positiv årlig avkastning, endast ett fåtal visar negativ avkastning för de senaste 12 kalendermånaderna. (Aktia, 2019)

Baserat på kraven för konkurrentanalysen har jag valt ut fonderna Aktia America och Aktia Commodity.

3.5 Sp-Fondbolag

Sparbanksgruppens förvaltningsbolag Sp-Fondbolag har undertecknat PRI år 2014. Som undertecknare av principerna uppger Sp-Fondbolag att man beaktar ESG-frågor och ansvarsfullhet i hela sin placeringsverksamhet, Sp-fondbolag har således inga specifika fonder för ansvarsfullt placerande. (Sp-Fondbolag)

Det framkommer inte att Sp-Fondbolag har egna stadgar gällande ansvarsfull placeringsverksamhet, utan man förlitar sig på att följa de avtal man har undertecknat. Man rapporterar årligen till PRI, rapporterna finns tillgängliga för allmänheten på Sparbankens hemsida. (Sp-Fondbolag)

Sparbanken erbjuder 18 olika fonder, varav majoriteten har en positiv årlig avkastning. Deras fonder är relativt unga, den äldsta grundades 2003 och den yngsta 2019. (Sparbanken, 2019)

Fonderna som jag har valt att ta med i konkurrentanalysen är Asien och Tillväxtmarknader Ränta.

3.6 Analys och sammanfattning

I denna konkurrensanalys har jag analyserat och sammanställt information om 5 olika finländska banker och deras fondförvaltningsbolag. Jag har uteslutit andra aktörer än dessa av den orsaken att tillräcklig information om fonder och nyckeltal är för svåra att hitta via deras internethemsidor. Viktigt att notera i denna analys är att fonderna som medverkar är utvalda enligt kriterierna som listats i början på detta kapitel, de utvalda fonderna speglar inte fondbolagens allmänna avkastningar, kostnader och hållbarhetsprestationer. Fonderna som visas i analysen förverkligar endast två av varje fondbolags alla fonder. Se tabell 7 för en sammanfattning i tabellformat.

Tabell 7 Konkurrensanalys

	OP Fondbolaget		Nordea Investment Funds		Ålandsbanken Fondbolag		Aktia Kapitalförvaltning		SP Fondbolag	
	Rent Vatten	Klimatet	Globala Stjärnor	European Equity Leaders	Global Aktie	Kort Företagsränta	America	Commodity	Asien	Tillväxt-marknader
Teckningsprovision	0,75%	0,75%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,00%	1,00%	1,00%	0.5%
Inlösenprovision	0,75%	0,75%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,00%	1,00%	1,00%	0.5%
Årliga förvaltningsavgifter	1,80%	1,80%	0,97%	1,80%	1,91%	0,45%	1,85%	1,72%	1,00%	1,00%
3-års kumulativ avkastning	23,26%	12,42%	45,49%	5,63%	15,65%	1,07%	41,13%	-2,78%	66,76%	-1,66%
Årsavkastning	14,08%	-1,30%	11,42%	-2,48%	6,14%	0,73%	8,03%	-6,15%	18,12%	6,82%
Hållbarhetsvärde						Inget värde		Inget värde		Inget värde
Morningstar avkastning	Under medeltalet	Under medeltalet	Hög	Under medeltalet	Inget värde	Hög	Under medeltalet	Inget värde	Hög	Låg
Morningstar risk	Medel	Under medeltalet	Medel	Medel	Inget värde	Medel	Över medeltalet	Inget värde	Hög	Hög
Total Morningstar rating	★★	★★	★★★★★	★★	Inget värde	★★★★★	★★	Inget värde	★★★★★	★

Provisioner för inköp, försäljning och förvaltning

När det kommer till avgifter för att köpa och sälja fondandelar är Aktia Kapitalförvaltning dyrast, deras tecknings- och inlösenprovision är 1,00 % medan de andra aktörerna har avgifter mellan 0,00 % och 0,75 %. De billigaste tecknings- och förvaltningsprovisionerna har Ålandsbanken Fondbolag (0,00 %).

De årliga förvaltningsprovisionerna varierar oftast från år till år, beroende på hur en given fond har presterat. Enligt den senaste statistiken (5.9.2019) har OP Fondbolaget den dyraste

förvaltningsprovisionen för sina fonder, den ligger på 1,80 %. Billigast är SP-Fondbolag med årliga förvaltningsprovisioner på 1,00 % på sina fonder i konkurrentanalysen. De andra aktörernas provisioner för förvaltande av fonder rör sig mellan 0,45 % och 1,72 %.

Om man räknar medeltalet av tecknings- och inlösenprovision samt årliga förvaltningsprovisionen är Ålandsbanken Fondbolag billigast (0,393 %), dyrast är Aktia Kapitalförvaltning (1,262 %). Inbördesordningen från dyraste till billigaste är Aktia Kapitalförvaltning, OP Fondbolaget (1,10 %), SP-Fondbolag (0,833 %), Nordea (0,462 %) och Ålandsbanken Fondbolag.

3-års kumulativ avkastning och årsavkastning

Kumulativ avkastning för de tre senaste åren (5.9.2016-5.9.2019) ger en bild av hur väl förvaltaren lyckats placera kapitalet. Kumulativ kan också betyda adderande vilket förenklar termen kumulativ, det blir alltså fondens adderade avkastning för de tre senaste åren. Detta nyckeltal blir oftast väldigt högt i jämförelse med den årliga avkastningen.

Den årliga avkastningen är uträknad enligt det senaste årets totala avkastning (5.9.2018-5.9.2019). Detta nyckeltal ger en bättre bild av fondernas prestationer, eftersom den kumulativa avkastningen kan verka hög, jämför den årliga avkastningen noggrannare hur fonden har förbättrat eller försämrat sig, eller hur fondens avkastning kan se ut i framtiden.

SP-Fondbolags fond vid namn Asien presterar bäst enligt både den 3-åriga kumulativa avkastningen och det senaste årets avkastning, nyckeltalen är 66,76 % respektive 18,12 %. Sämst presterande är Aktia Kapitalförvaltnings fond vid namn Aktia Commodity, fonden har en 3-årig kumulativ avkastning på -2,78 % och en 1-årsavkastning på -6,15 %.

När man tar i beaktande samtliga förvaltningsbolags båda analyserade fonder kan man konstatera att SP-Fondbolag har de bäst presterande fonderna och Ålandsbanken Fondbolag har de sämst presterande.

Morningstars hållbarhetsvärde

Hållbarhetsvärdet speglar hur väl en given fonds kapital placeras enligt ESG-frågorna.

Ingen av de analyserade fonderna har uppnått maximalt hållbarhetsvärde, men OP Rent Vatten och Aktia America håller nästbäst betyg, fyra glober av fem möjliga. Sämsta hållbarhetsvärde innehar SP-Fondbolags fond Asien, med endast en glob av fem möjliga.

Det finns också ett par fonder med i analysen som inte har fått ett hållbarhetsvärde, vilket betyder att dessa fonders kapital inte investerats tillräckligt hållbart enligt Morningstars riktlinjer. Fonderna som inte klarat av hållbarhetsvärdet är Ålandsbankens Kort Företagsränta, Aktia Commodity samt Sparbankens Tillväxtmarknader Ränta.

Förvaltningsbolagen själva hävdar att fonderna som inte fått ett hållbarhetsvärde ändå håller måttet för att få kallas för ansvarsfulla, medan Morningstar anser att de inte kan ges ett hållbarhetsvärde.

Sammanfattning

Avgifterna för att köpa och sälja fondandelar varierar mycket från bolag till bolag. Förvaltningsbolagen verkar hålla en konstant nivå på sina tecknings- och inlösningsavgifter oberoende av fond. Den årliga förvaltningsprovisionen varierar också stort beroende på hur fonden presterat, sämre prestation ger i regel lägre förvaltningsprovision.

Skillnaden på kostnader mellan en ansvarsfull fond och en icke-ansvarsfull fond verkar inte variera, eftersom majoriteten av de analyserade bolagen menar att alla deras fonder är ansvarsfulla går det inte att hitta ett samband mellan låga eller höga avgifter och ansvarsfull placering i en yttlig konkurrensanalys som denna.

Avkastningen på fonderna i analysen varierar också stort mellan de olika förvaltningsbolagen. Ett samband hittas mellan de fonder som placerar sitt kapital i globala marknader, fonder såsom SP-Asien, Aktia America och Nordea Globala Stjärnor har alla gett mycket hög avkastning de senaste åren.

Morningstars hållbarhetsvärde speglar till viss mån också avkastningen. De fonder som inte alls fått ett hållbarhetsvärde har presterat sämst, medan de fonder som har ett högt hållbarhetsbetyg i regel har presterat bra, med undantag för SP-Asien som hade den högsta avkastningen av de analyserade fonderna, bara har en glob av fem möjliga i hållbarhetsbetyget.

Morningstars riskjusterande avkastning, Morningstar Rating, berättar att om man som placerare vill ha hög avkastning, måste man också vara beredd att ta en större risk. Det finns två fonder med i analysen som innehar högsta betyg, fem stjärnor, Ålandsbankens Kort Företagsränta och Nordeas Globala Stjärnor. Fonderna har både hög avkastning och hög risk.

4 Ansvarsfull placering och lönsamhet

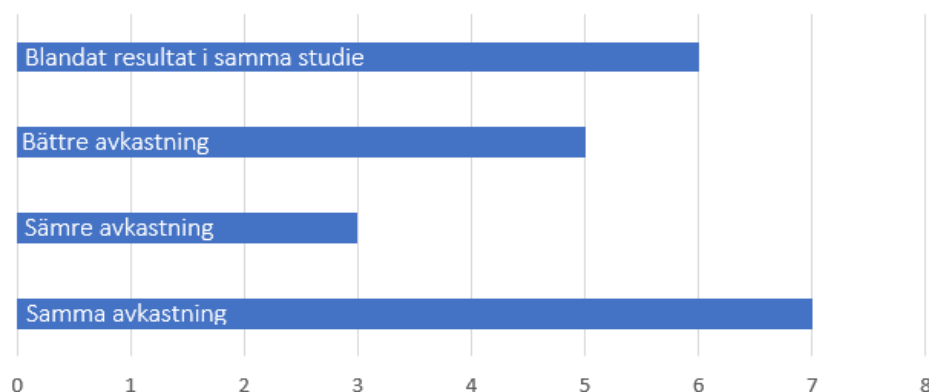
Det huvudsakliga syftet med att placera pengar är att öka deras värde, att få ut mera pengar än vad man satt in. Eftersom ansvarsfull placering inte är samma sak som så kallad vanlig placering, behöver placerare veta ifall det är lönsamt att placera i ansvarsfulla objekt eller inte. Lönar sig ansvarsfull placering eller kommer avkastningen att blir sämre än om man skulle ha placerat i vanliga objekt?

Forskning inom lönsamheten med ansvarsfull placering har gjorts flera gånger, och resultaten varierar från gång till gång. En forskning som undersökt 36 olika fonder i Europa och USA, under åren 1998–2006, visar att ansvarsfulla fonder inte presterar sämre än vanliga fonder. En annan forskning som undersökt fonder i USA, Europa och Japan under åren 2000–2009, visade att ansvarsfulla fonder gett sämre avkastning än vanliga fonder. (Sjöström, 2014)

Utöver enskilda forskningar som nämndes ovan har också så kallade översiktsstudier genomförts. Översiktsstudierna sammanfattar de enskilda studierna och ger en koncentrerad helhet över lönsamheten med ansvarsfull placering. Studien som är visualiserad i tabell 8, är en översiktsstudie som har sammanfattat 21 enskilda forskningar inom SRI-placeringars lönsamhet. (Sjöström, 2014)

I översiktsstudiens resultat framkommer det att tydligt att de olika forskningarna har gett varierande resultat. I fem fall av 21 har det konstaterats att ansvarsfull placering innebär bättre lönsamhet än vanlig placering. I tre fall av 21 har det konstaterats att man får sämre lönsamhet när man placerar ansvarsfullt. (Sjöström, 2014)

Tabell 8 Översiktsstudiens resultat (Sjöström, 2014)

Orsakerna till att forskningsresultaten om ansvarsfulla placeringens lönsamhet kan bero på att begreppet ansvarsfull lönsamhet tolkas på olika sätt världen över. ESG-metoden kan

utföras på olika sätt och eftersom forskningarna oftast jämför ansvarsfulla fonder överlag och inte är inriktade på fonder som grundats enligt samma metoder, blir resultaten varierande. Forskningen visar alltså att ansvarsfull placering varken ger bättre eller sämre avkastning än vanlig placering. (Sjöström, 2014)

5 Utförande av undersökning

I undersökningsdelen i detta examensarbete har jag samlat in information med hjälp av två enkätundersökningar. Undersökningsdelen och frågorna i enkäterna är uppbyggda och baserade på teorin i mitt arbete, även uppdragsgivaren har varit med och tagit fram frågor som är av intresse för dem. Jag gjorde två olika huvudenkäter, en enkät som jag skickade ut via Yrkeshögskolan Novias epost till alla studerande, och en enkät som jag skickade ut via epost till Vasa Andelsbanks kunder som har placerat kapital i någon av OP Fondbolagets ansvarsfulla fonder. Båda enkäterna utformades i Google Forms.

För att underlätta benämningen och uppfattningen om enkäterna, kommer jag att ge lättare namn åt dem. Enkäten som skickades ut åt Yrkeshögskolan Novias studerande kommer härfter att benämnas vid Enkät A, och enkäten som skickades ut till Vasa Andelsbanks kunder kommer att benämnas vid Enkät B.

Både Enkät A och Enkät B bygger på frågor kring ansvarsfullt placering. Största delen av frågorna baseras på teorin i detta examensarbete. Min handledare och personal på Vasa Andelsbank har också varit delaktiga i utformningen av enkätfrågorna, för att säkerställa att frågorna är relevanta och till nytta för alla parter. Enkät A och Enkät B innehåller delvis samma frågor, men det finns även frågor som inte finns med i båda enkäterna, orsaken till detta är för att kunskapsnivån hos respondenterna ligger på olika nivå kring ämnet ansvarsfullt placering.

5.1 Enkät A

Enkät A utformades i syftet att ta reda på vad unga vuxna, studerande och personer utan eventuell erfarenhet av ansvarsfull placering har för attityd mot just ansvarsfull placering. Frågorna i enkäten riktades mot personer som jag med stor säkerhet visste att inte hade erfarenhet eller kunskap om ansvarsfullt placering, hur jag kunde vara säker på detta så grundades från tanken att studerande inte nödvändigtvis besitter kapitalet för att placera i fonder, eller har hunnit ta reda på information ämnet. I resultatet kan man också se att teorin om att studerande inte nödvändigtvis vet vad ansvarsfull placering innebär stämmer.

För att underlätta och få validitet i resultatet har jag gett respondenterna möjligheten att svara med begreppet "Vet inte" på de flesta enkätfrågorna. Detta för att jag ville undersöka vilken

kunskapsnivå studerande ligger på gällande ansvarsfullt placering. Jag anser att ifall jag inte skulle ha inkluderat ett svarsalternativ som "Vet inte", skulle resultatet ha blivit missvisande eftersom respondenterna istället skulle ha blivit tvungna att svara med begreppen "Håller inte med" eller "Håller med", vilket inte skulle ha varit i enlighet med deras verkliga åsikt. Enkät A är uppbyggd så att både erfarna och oerfarna inom ansvarsfull placering kan vara respondenter.

Frågorna i Enkät A utformade jag från första början helt på egen hand. Efter att jag bildat ett utkast av frågor diskuterade jag med min handledare om eventuella korrigeringar och förbättringar. Slutligen fördes diskussioner med representanter på Vasa Andelsbank huruvida enkätfrågorna speglade vad bankens ledning var intresserad av att veta om studerandes åsikter om ansvarsfull placering. Med betoning på marknadsföring är frågorna och resultatet i Enkät A mycket användbara för både mig och Vasa Andelsbank. Som exempel kan nämnas att resultatet av enkätfrågorna *"I ett företags affärsverksamhet, hur viktiga är dessa faktorer för dig?"* och *"Hur stor andel av din eventuella investering skulle du kunna tänka dig att placera i ansvarsfulla fonder?"*, ger Vasa Andelsbank möjligheten att rikta marknadsföringen för de ansvarsfulla fonderna på ett sätt som motsvarar unga vuxna och studerandes åsikter och attityd gällande ansvarsfullt placering. I Enkät A fanns totalt 11 olika frågor gällande bakgrundsinformation om respondenten och ansvarsfull placering.

Enkät A skickades ut via epost till alla studerande på Yrkeshögskolan Novia den 22.10.2019 och hölls öppen tills den 5.11.2019. Studerande hade således två veckor på sig att svara på enkäten. Under tiden för vilken Enkät A var öppen fick jag in 176 svar. Denna siffra är jag nöjd med, jag anser att jag fick in tillräckligt många svar för att kunna avgöra att Enkät A:s resultat är relevant och att reliabiliteten är hög.

5.2 Enkät B

Enkät B utformades i syftet att ta reda på vad Vasa Andelsbanks kunder har för attityd gentemot ansvarsfull placering och vad de anser om OP Fondbolagets ansvarsfulla fonder. Enkäten riktades till Vasa Andelsbanks kunder som jag med säkerhet visste att hade placerat kapital i någon av OP Fondbolagets ansvarsfulla fonder, kunderna sorterades fram med hjälp av bankens system, för att säkerställa att jag skulle hitta alla kunder som har placerat i någon av de ansvarsfulla fonderna. Orsakerna till att respondenterna endast är kunder som har placerat ansvarsfullt, är att jag då kan veta att de som svarar på enkäten med säkerhet har

placerat ansvarsfullt och har kunskap och bakgrundsinformation om ansvarsfullt placering. Om jag skulle ha skickat ut enkäten till alla Vasa Andelsbanks kunder skulle det ha blivit över 50 000 epost och då skulle demografin blivit för omfattande.

Även fast jag är säker på att respondenterna i Enkät B har kunskap om ansvarsfullt placering, inkluderade jag också i denna enkät svarsalternativet "Vet inte" på vissa av enkätfrågorna. Detta för att resultatet skulle bli så relevant och sanningsenligt som möjligt.

Frågorna i Enkät B utformade jag på samma gång som Enkät A: s. Många av frågorna i enkäterna är exakt likadana. Men i Enkät B skiljer sig enkätfrågorna på det viset att vissa av frågorna riktar sig till personer som har bredare uppfattning om ansvarsfull placering och har placerat kapital i ansvarsfulla fonder. Jag gick igenom frågorna i Enkät B med både min handledare och representanter på Vasa Andelsbank.

Vasa Andelsbanks kunder har många olika modersmål, med detta i beaktande gjordes Enkät B både på svenska och finska, eftersom dessa två språk var absolut majoritet bland kunderna som placerat i ansvarsfulla fonder.

Utformningen av Enkät B var mer invecklad än Enkät A. Eftersom Enkät B skickades ut till bankens kunder var det mycket viktigt att kund- och banksekretessen respekterades fullt ut. Respondenterna behövde veta att deras svar är fullkomligt anonyma och att ingen kommer att kunna ta reda på vem som svarat vad. Att syftet för enkätundersökningen framkom var också viktigt. Av denna orsak har många av de inledande frågorna också ett svarsalternativ vid namn "Vill inte uppge", för att respondenterna skulle ha möjlighet att vara fullkomligt anonyma behövde de inte uppge bland annat ålder, kön eller hur stort placerat kapital de har. Enkät B omfattade totalt 13 olika frågor om respondentens bakgrundsinformation och attityd gentemot ansvarsfull placering.

Med orsak av banksekretessen och av respekt för min uppdragsgivare kommer jag inte att offentliggöra exakta antalet epost som blev utskickade av Enkät B, inte heller svarsprocenten. Skärmbilderna tagna från Enkät B som publiceras i texten innehåller inte heller enskilt antalet personer som svarat på den svenska och finska versionen av enkäterna, för att ytterligare trygga sekretessen. Det är Vasa Andelsbanks privata information hur många ansvarsfullt placerande kunder de har.

Enkät B skickades ut den 22.10.2019 och stängdes den 29.10.2019. Under den veckas tid som enkäten var öppen samlade jag in 37 svar. Jag är nöjd med antalet svar jag fick med tanke på de omständigheter som förelåg. Enkät skickades alltså ut från min epost på Vasa

Andelsbank med en inledande text om vad enkäten och examensarbetet handlade om. Jag och bankens representanter försökte med största insats att få layouten på eposten att se så trovärdig ut som möjligt, men med tanke på den senaste tidens alla olika bedrägeriförsök att lura folk på deras bankuppgifter, var utgångsläget att inte riktigt många kunder kommer att våga öppna länken och svara på enkäten. Därför får jag vara helt nöjd med de 37 svaren jag fick, jag anser att reliabiliteten är relativt hög.

6 Resultat och analys

I detta kapitel kommer jag att redovisa resultatet för mitt examensarbete. Resultatet baseras på examensarbetets enkätundersökningar och sammankopplas sedan ihop med teorin.

Jag kommer systematiskt redovisa resultatet från både Enkät A och Enkät B. De frågor som är likadana i båda enkäterna kommer jag att redovisa parallellt med varandra, medan de frågor som är unika för enkäten, redovisas enskilt. För att räkna ut det slutgiltiga resultatet för varje enskild enkätfråga, för de tre enskilda enkäterna, har jag adderat totala antalet svar per enskilt svarsalternativ med totala antalet svarande.

Enkätfrågorna kommer att skrivas som rubriker i versaler med ***FET KURSIV TEXT***. Svarsalternativen skrivs med *kursiv text* och svaren skrivs med **fet text**. Själva resultatredovisningen skriv med vanlig oformaterad text.

Till att börja med kommer jag att redovisa de två enkätfrågorna som behandlar respondenternas kön och ålder, efter det fortsätter redovisningen med enskild redovisning för Enkät A och Enkät B, och slutligen redovisas resultatet för de identiska enkätfrågorna.

KÖN

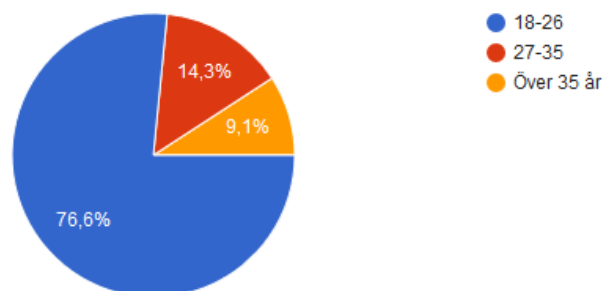
Den första enkätfrågan tog reda på respondenternas könsfördelning. Svarsalternativen på frågan var *Man*, *Kvinna* och *Vill inte uppge*. Fördelningen mellan könen i Enkät A var kvinnobetonad med **60,8 % kvinnor** och **38,6 % män**, **0,6 % ville inte uppge** deras kön. I Enkät B var **57 % kvinnor** och **43 % män**. *Kvinnor* var alltså mer benägna att svara på enkäterna, med en total andel på **60,4 %**.

ÅLDER

En annan bakgrundsfråga var att ta reda på respondenternas åldersfördelning. Svarsalternativen på Enkät A och Enkät B skiljde sig lite från varandra eftersom jag på förhand visste att respondenternas ålder skulle vara varierande. I Enkät A var svarsalternativen 18–26, 27–35 och Över 35. I Enkät B var svarsalternativen 18–26, 27–35, 36–45, 46–55, 56–63 och Över 63 år.

Ålder:

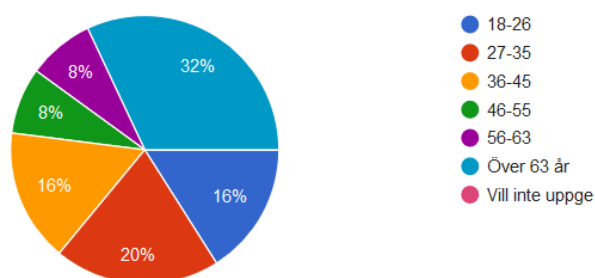
175 svar

Figur 3 Enkät A, åldersfördelning

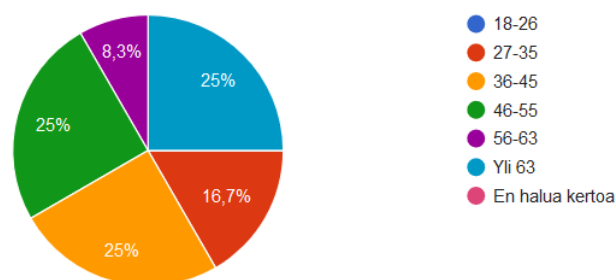
I Enkät A var största åldersgruppen 18–26 åringar, **77 %**. 27–35 åringar stod för **14 %** och **9 %** var över 35 år. Eftersom målgruppen på Enkät A var studerande, är resultatet av denna fråga inte förvånande.

Ålder:

Figur 4 Enkät B, åldersfördelning bland svensktalande kunder

Ikäni:

Figur 5 Enkät B, åldersfördelning bland finstalande kunder

I Enkät B, där svarsalternativen var mera till antalet, var största gruppen svarande *över 63 år*, de stod för totalt **30 %**. Näststörsta gruppen var 27–35 och 36–45, där vardera utgjorde **19 %**. 18–26 åringar utgjorde **11 %** av totala antalet svarande och 56–63 åringar utgjorde **8 %**. Ingen av respondenterna i Enkät B vägrade att uppge till vilken ålderskategori de hörde. Lite överraskande att över 63 år var den grupp som hade bästa svarsprocenten, med tanke på att enkäterna skickades ut via epost var förväntningarna att de yngre grupperna skulle stå för största svarsprocenten. Att de äldre årsgrupperna svarade mera flitigt än de yngre var ändå bra och gav upphov till större diversitet och underlättande för att se tydliga resultatskillnader bland Enkät A och Enkät B.

6.1 Enkät A – studerande

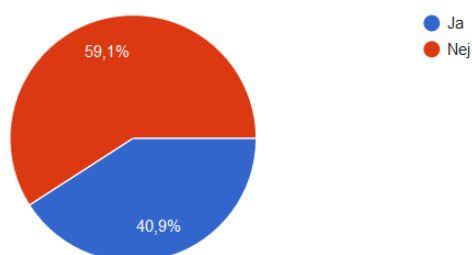
I detta kapitel kommer jag att redovisa resultatet för Enkät A, enkäten som studerande på Yrkeshögskolan Novia svarade på. Jag redovisar inte alla frågor, utan endast de som jag anser mest relevanta för sammankopplingen med teorin. Som bilaga finns den kompletta enkätundersökningen för Enkät A.

BAKGRUNDSKOLL OCH NULÄGE

Syftet med dessa två enkätfrågor var att undersöka till vilken grad respondenterna hade kunskap om ansvarsfull placering, och ifall de har placerat av egna pengar i någon ansvarsfull fond. Ena frågan lyder *”Är du sedan tidigare bekant med vad ansvarsfull placering innebär?”* och andra lyder *”Har du placerat pengar i ansvarsfulla fonder?”*. Svarsalternativen till frågorna är samma på båda, *Ja* och *Nej*.

Är du sedan tidigare bekant med vad ansvarsfull placering innebär?

176 svar

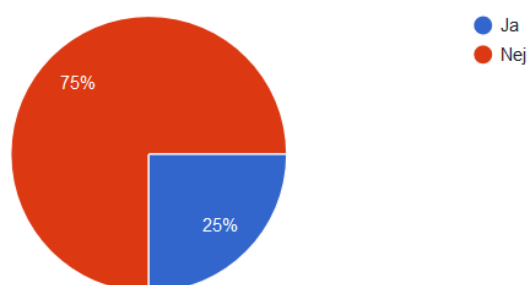

Figur 6 Enkät A, bakgrundskoll

Majoriteten av studerandena var sedan tidigare inte bekant med vad ansvarsfull placering innebär, **59 %** svarade *Nej* på frågan om de sedan tidigare är bekant med ansvarsfull placering. Resultatet var aningen förvånande, på förhand förväntande jag mig att andelen som skulle svara *Ja* på frågan skulle vara mycket högre än andelen som svarade *Nej*. Men respondenterna har möjligen inte varit den största målgruppen i de olika finländska förvaltningsbolagens marknadsföring, och därför har inte så många hört om ansvarsfull placering.

Har du placerat pengar i ansvarsfulla fonder?

176 svar

Figur 7 Enkät A, figur över hur stor del som placerat ansvarsfullt

Av studerande är det inte stor del som placerat i ansvarsfulla fonder, men ändå en större andel än vad jag trodde på förhand. **44** stycken, vilket utgjorde **25 %** har svarat att de har placerat i ansvarsfulla fonder, vilket är en ganska hög andel. **75 %** har inte placerat pengar i ansvarsfulla fonder.

Ett tydligt tecken är i alla fall att studerande inte är benägna att placera sina pengar i ansvarsfulla fonder, en annan aspekt som kan räknas hit är också att graden i vilken studerande alls placerar pengar inte nödvändigtvis är så hög.

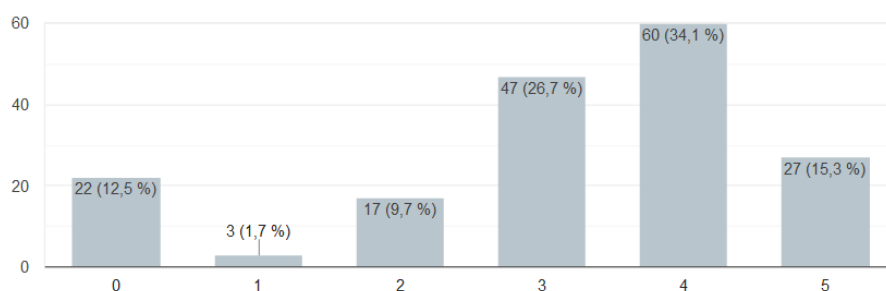
PÅVERKAN PÅ FÖRETAG GENOM ANSVARSFULL PLACERING

Denna enkätfråga undersökte ifall respondenterna anser att man kan påverka företag att bli mera ansvarsfulla genom att placera i ansvarsfulla fonder. Tanken bakom frågan är att ifall man endast skulle placera sitt kapital i ansvarsfulla fonder, skulle företagen som inte är inkluderade i dessa fonder tvingas att ändra sitt beteende så att mera folk skulle investera i deras företag.

Enkätfrågan är i form av detta påstående, ”Genom att investera ansvarsfullt påverkar man företag till att agera ansvarsfullt?”. Svartalternativen är i form av skalan 0 till 5, där 1 betyder att man *inte alls håller med* och 5 betyder att man *fullständigt håller med*. Svartalternativet 0 betyder att man *inte vet*.

Genom att investera ansvarsfullt påverkar man företag till att agera ansvarsfullt?

176 svar

Figur 8 Enkät A, påverkan på företag genom ansvarsfullt placerande

Majoriteten av respondenterna håller med om att man kan påverka företag genom att placera ansvarsfullt, **49 %** har svarat antingen 4 eller 5 på skalan, vilket betyder att nästan hälften av respondenterna antingen *fullständigt håller med* eller *till stor del håller med* om påståendet. Endast **1,7 %** har svarat att de *inte alls håller med* om att man kan påverka företag genom ansvarsfull placering. En liten andel har också svarat att de *inte vet* ifall man kan påverka genom ansvarsfull placering eller inte, **12,5 %** har angett detta svarsalternativet.

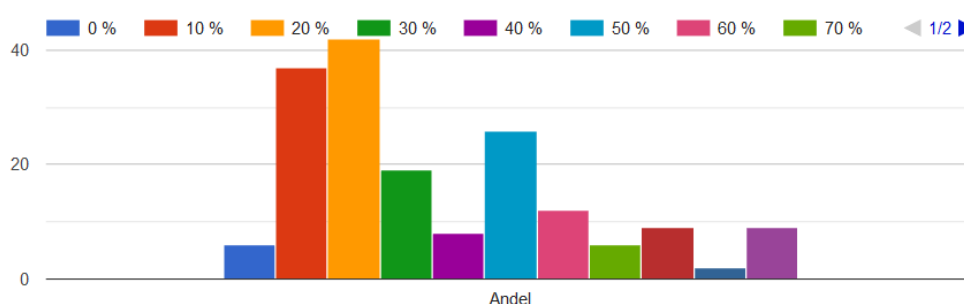
Studerande tror alltså starkt på att ifall man skulle placera sitt kapital i ansvarsfulla fonder eller aktier, skulle man kunna påverka företag att driva sin affärsverksamhet mera ansvarsfullt och hållbart.

HUR STORT KAPITAL VILL MAN PLACERA I ANSVARSFULLA FONDER

Syftet med denna enkätfråga är att undersöka hur stor del av en eventuell placering som studerande skulle vara beredda att placera i ansvarsfulla fonder. Tanken och målet bakom frågan är att undersöka till vilken grad studerande litar på och förhåller sig till ansvarsfulla fonder, ju högre andel svar som de högsta svarsalternativen har, desto mera antar jag att studerande litar på ansvarsfulla fonder och tror att de skulle vara vettiga att placera i. Min uppdragsgivare är extra intresserad av resultatet på denna fråga eftersom resultatet berättar hur man kan rikta marknadsföringen och informationen om ansvarsfulla fonder till målgruppen i enkäten.

Frågan lyder ”Hur stor andel av din eventuella investering skulle du kunna tänka dig att placera i ansvarsfulla fonder?” och svarsalternativen är i form av en procentuell skala från 0 % till 100 %, med 10 procentenheters mellanrum.

Hur stor andel av din eventuella investering skulle du kunna tänka dig att placera i ansvarsfulla fonder?

Figur 9 Enkät A, hur stor andel som kunde placeras i ansvarsfulla fonder enligt studerande

Majoriteten av studerande förhåller sig ganska försiktiga till att placera en större andel av sin eventuella investering i ansvarsfulla fonder. **48 %** har svarat att de skulle kunna tänka sig att placera mellan 0 och 20 % av hela sin investering i ansvarsfulla fonder. **37 %** har svarat att de skulle kunna tänka sig att placera mellan 30 och 60 % av hela sin investering i ansvarsfulla fonder. Endast **15 %** är säkra på att placering i en ansvarsfull fond är det rätta, denna andel har svarat att de skulle kunna tänka sig att placera mellan 70 och 100 % av hela investeringen i ansvarsfulla fonder.

Resultatet visar att studerande är ganska försiktiga till att placera en stor andel av hela sin eventuella placering i ansvarsfulla fonder, det kan också tolkas som att det gäller fonder överlag och att man är mera benägen till att placera större del i enbart aktier eller andra värdepapper. Beroende på hur stor validitet man anser att finns i resultatet kan min uppdragsgivare nu rikta sin marknadsföring och information på det viset att man kan

framhålla att det inte behöver gälla stora summor och att man enbart skulle placera i ett objekt för att bli en ansvarsfull placerare.

FRITT FORMULERADE SVAR I ENKÄT A

I Enkät A gavs också möjligheten att svara fritt angående ansvarsfull placering. Rubriken för den fria formuleringen var ”*Övriga kommentarer gällande din syn på ansvarsfulla placeringar?*” och gav 15 stycken olika kommentarer. Eftersom kommentarerna inte utgör någon större påverkan på resultatet har jag valt att inte grundligt analysera dem, kommentarerna i sin helhet är istället publicerade i sitt originalformat i bilaga 1.

6.2 Enkät B – Vasa Andelsbanks ansvarsfullt placerande kunder

I detta kapitel kommer jag att redovisa resultatet för Enkät B. I Enkät B var respondenterna Vasa Andelsbanks ansvarsfullt placerande kunder. Respondenterna var alltså endast kunder som placerat kapital i någon av OP Fondbolagets ansvarsfulla fonder. Bank- och kundsekretessen kommer att tillämpas vid redovisandet av resultatet, alla siffror och frågor kommer således inte att visas, de uteslutna siffrorna och frågorna utgör inte en vital del av resultatet eller sammankopplingen med teorin, utan är mestadels siffror och frågor som är av intresse för Vasa Andelsbank.

ANLEDNING TILL ATT PLACERA ANSVARSFULLT

Den centrala frågeställningen tar upp frågan ”*Varför placerar man ansvarsfullt?*”, denna enkätfråga ger resultatet på den frågeställningen. Orsaken till att jag och min uppdragsgivare ville veta varför personer placerar i ansvarsfulla fonder eller företag är för att det är allmänt känt att det största elementet i placeringsvärlden är avkastning och procentuella ökningar eller minskningar i ens portfölj. Men att veta varför personer väljer att placera just ansvarsfullt är intressant att undersöka, är det för att det eventuellt är bättre avkastning på dessa fonder, eller är det för att det är just som namnet berättar, ansvarsfullt.

Frågan i enkäten lyder ”*Varför har du valt att placera pengar i en ansvarsfull fond? (Välj ett eller flera alternativ)*” och svarsalternativen var;

- *För att jag anser att de ger bättre avkastning än icke-ansvarsfulla fonder*

- *För att jag anser att de bidrar till en hållbarare värld*
- *För att de placerar mitt kapital i ansvarsfulla företag*
- *För att de har lägre kostnader än övriga fonder*
- *Ingen specifik orsak*

Ett sista svarsalternativ var också ett fritt formulerat svar där respondenten fick ange andra orsaker till varför de placerat i en eller flera ansvarsfulla fonder. Respondenterna fick välja att kryssa i ett eller flera alternativ, eftersom orsakerna kunde vara mer än en.

Faktorer	Antal svar	Andel
För att jag anser att de ger bättre avkastning än icke-ansvarsfulla fonder	10	17%
För att jag anser att de bidrar till en hållbarare värld	25	42%
För att de placerar mitt kapital i ansvarsfulla företag	19	32%
För att de har lägre kostnader än övriga fonder	2	3%
Ingen specifik orsak	2	3%

Figur 10 Enkät B, orsaker till att placera ansvarsfullt

Som figur 10 visar är det ganska tydligt vilka faktorer som respondenterna i Enkät B anser är viktigast. Vasa Andelsbanks ansvarsfullt placerande kunder placerar i ansvarsfulla fonder främst av två orsaker, ena är att kunderna anser att *fonderna bidrar till en hållbarare värld*, och den andra är att *fonderna placerar kapitalet i ansvarsfulla företag*. Dessa två faktorer fick **74 %** av alla röster.

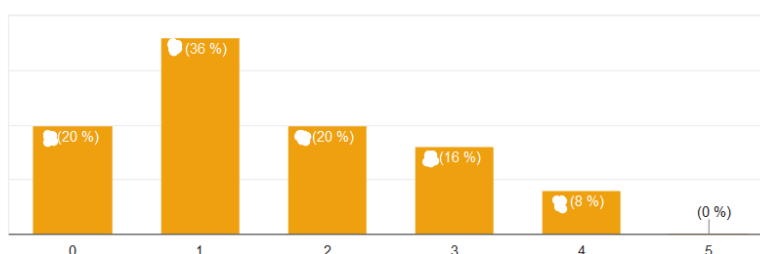
Faktorn *För att jag anser att de ger bättre avkastning än icke-ansvarsfulla fonder* kommer på tredje plats i denna fråga, denna faktor fick **17 %** av alla röster, vilket visar att respondenterna i Enkät B inte anser att ansvarsfulla fonder nödvändigtvis genererar högre avkastning än icke-ansvarsfulla fonder. Detta blir en tolkningsfråga eftersom man inte kan veta ifall kunderna tycker att de ansvarsfulla fonderna ger bättre avkastning, eller om de tycker de ansvarsfulla fonderna ger bättre avkastning, men att det inte skulle vara den huvudsakliga orsaken till att de har placerat i en ansvarsfull fond.

Det som jag hade förväntat mig av denna fråga var att ett större antal respondenter skulle skriva egna alternativ till varför de har placerat ansvarsfullt. I Enkät B skickades det in två svar som respondenterna själva hade formulerat, dessa två var *För att få snabb avkastning* och *Jag tycker att det är intressant att följa med eftersom det är rätt så nytt*.

ÅSIKTER OM LÖNSAMHETEN MED ANSVARSFULL PLACERING

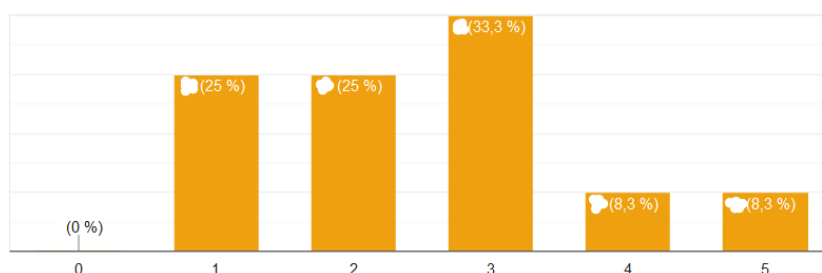
En av frågorna i centrala frågeställningen är ”Är det mera lönsamt att placera ansvarsfullt än att inte placera ansvarsfullt?”. Därför har jag i Enkät B undersökt respondenternas åsikter om ansvarsfull placering och dess lönsamhet. I enkäten finns två stycken viktiga påståenden som visar resultatet på ett bra vis. Första påståendet är ”Jag anser att jag får sämre avkastning när jag placerar ansvarsfullt” och det andra är ”Jag anser att jag får bättre avkastning när jag placerar både i ansvarsfulla och vanliga fonder”. Påståendena hade identiska svarsalternativ, en skala från 0 till 5, där 0 betyder att man *inte vet* och 5 betyder att man *fullständigt håller med* om påståendet.

Jag anser att jag får sämre avkastning när jag placerar ansvarsfullt

Figur 11 Svenska Enkät B, åsikter om lönsamheten inom ansvarsfull placering

Mielestäni saan huonomman tuoton sijoitamalla vastuullisiin kohteisiin

Figur 12 Finska Enkät B, åsikter om lönsamheten inom ansvarsfull placering

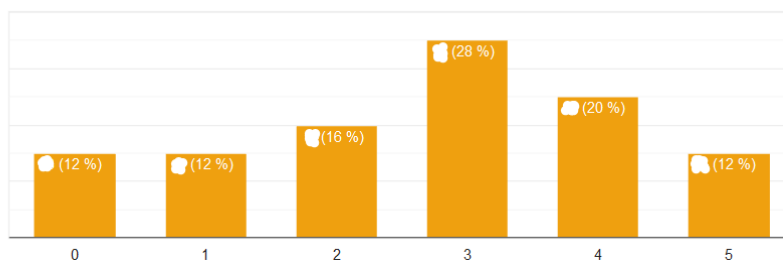
Respondenterna i Enkät B förhåller sig ganska tudelade till att ansvarsfull placering skulle ge sämre avkastning. Majoriteten, **32 %**, har svarat att de *inte alls håller med* om att de får sämre avkastning när de placerar ansvarsfullt. **11 %** har svarat antingen 4 eller 5 på skalan, vilket betyder att en liten del anser att de får sämre avkastning när de placerar ansvarsfullt. **14 %** av respondenterna *vet inte* om de får sämre avkastning genom att placera ansvarsfullt eller inte.

Resultatet är ganska jämnt mellan alla svarsalternativen, avkastningen kan påverkas av flera olika orsaker, det kan vara stor skillnad mellan respondenterna i till exempel vilken fond de

har placerat i och hur deras personliga uppfattning har varit jämfört med den avkastning som de fått. Jag tror att respondenternas egna uppfattning om deras personliga placering starkt påverkar motivet till deras svar på detta påstående.

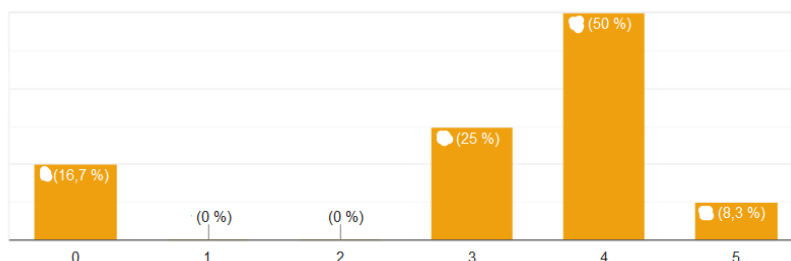
De finskspråkiga respondenterna är dock mera kritiska till påståendet. De anser i högre grad än de svenskspråkiga att man får sämre avkastning genom att placera ansvarsfullt.

Jag anser att jag får bättre avkastning när jag placerar BÅDE i ansvarsfulla och vanliga fonder

Figur 13 Svenska Enkät B, åsikter om att placera både ansvarsfullt och vanligt

Mielestäni saan paremman tuoton sijoittaessani sekä vastuullisesti että ns tavallisiin kohteisiin

Figur 14 Finska Enkät B, åsikter om att placera både ansvarsfullt och vanligt

Respondenterna är förhållandevis ganska eniga om att de får bättre avkastning när de placerar både i ansvarsfulla fonder och vanliga fonder, med vanliga fonder avses fonder som inte benämns som ansvarsfulla. **41 %** har svarat antingen 4 eller 5 på skalan, vilket betyder att majoriteten *håller med till olika grad* om att de får bättre avkastning genom att placera både ansvarsfullt och vanligt. **8 %** har svarat att de *inte alls håller med* om påståendet. **14 %** av respondenterna *vet inte* om de håller med om påståendet eller inte.

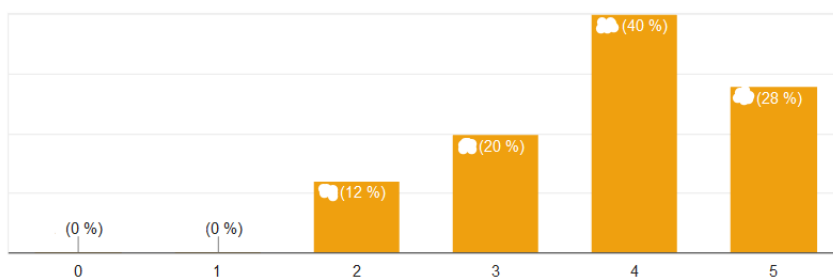
Resultatet av detta påstående visar att bankens kunder är ganska enhälliga om att ifall man väljer att placera i fonder, lönar det sig att diversifiera sin placering i både ansvarsfulla och vanliga sådana.

PÅLITLIGHET INOM ANSVARSFULLT PLACERANDE

En annan viktig fråga som min uppdragsgivare ville veta svaret på var hur väl kunderna litar på att de företag som finns med i en ansvarsfull fond, verkligen agerar på ett ansvarsfullt sätt. Resultatet på denna fråga visar om kunderna litar på OP Fondbolagets förmåga att välja ut företag som verkligen är ansvarsfulla samt påverka och kontinuerligt utvärdera företagen i en given ansvarsfull fond.

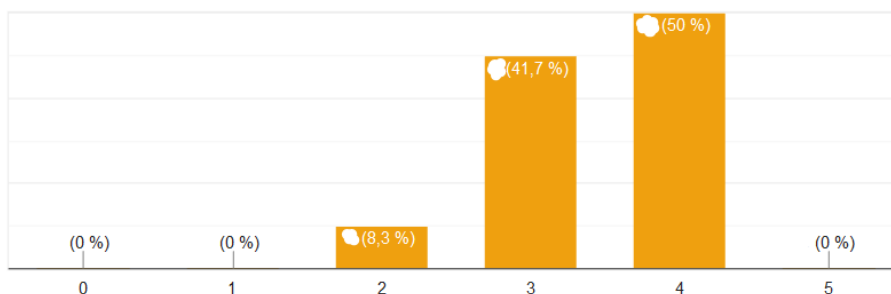
Enkätfrågan var i form av påståendet ”Jag litar på att företagen som OP:s ansvarsfulla fonder placerar i, verkligen agerar på ett ansvarsfullt sätt”, svarsalternativen var i form av skalan 0 till 5, där 0 betyder att man *inte vet* och 5 betyder att man *fullständigt håller med*.

Jag litar på att företagen som OP:s ansvarsfulla fonder placerar i, verkligen agerar på ett ansvarsfullt sätt

Figur 15 Svenska Enkät B, pålitligheten på ansvarsfulla fonder

Luotan siihen että yritykset joihin OP Ryhmä sijoittaa todella toimivat vastuullisesti

Figur 16 Finska Enkät B, pålitligheten på ansvarsfulla fonder

Vasa Andelsbanks kunder är överens om att de litar på att de företag som är representerade i OP:s ansvarsfulla fonder agerar på ett ansvarsfullt sätt, **62 %** har svarat antingen 4 eller 5 på skalan, vilket betyder att de antingen *fullständigt* eller *till stor del håller med* om

påståendet. **Ingen** av respondenterna hade svarat att de *inte alls håller med* eller att *de inte vet*. Endast **11 %** har svarat att de *delvis håller med* om påståendet.

Resultatet visar att de som har placerat i någon av OP Fondbolagets ansvarsfulla fonder verkligen litar på att de företag som är representerade i fonderna agerar på ett ansvarsfullt sätt.

6.3 Resultat för identiska enkätfrågor

Enkät A och *Enkät B* innehåller, utöver demografifrågorna, fyra stycken identiska frågor. Genom att ställa identiska frågor till respondenterna från de olika målgrupperna kan man se skillnad bland attityderna mot ansvarsfullt placering mellan personer som inte ännu placerat ansvarsfullt och personer som har placerat ansvarsfullt. I detta kapitel kommer jag att redovisa resultatet för de sex identiska frågorna som respondenterna svarat på.

DE VIKTIGASTE FAKTORERNA I ETT FÖRETAGS AFFÄRSVERKSAMHET

Denna enkätfråga ställdes i syftet att få veta hur respondenterna prioriterar olika ansvarsfulla faktorer i ett företags affärsverksamhet. Genom att ge respondenterna möjligheten att rangordna vilka faktorer de tycker är viktiga och inte viktiga, ser man en helhet i vad de tycker är viktigast i hur ett företag sköter sin verksamhet, och vad som inte behöver prioriteras lika mycket. De olika faktorerna är samma för både *Enkät A* och *Enkät B*, de baseras på kapitlen i detta examensarbetets teoridel och är, *Mänskliga rättigheter*, *Miljövänlighet*, *Förebyggande av korruption*, *Maximering av vinstutdelning*, *Anställdas rättigheter*, *Aktieägarnas möjlighet att påverka beslutsfattande*, *Minimering av risk* och *Rimlig ersättning åt chefer och VD*. Utöver dessa finns också i *Enkät B* en faktor som inte finns i *Enkät A*, den faktorn är *Avkastning*.

I *Enkät A* ställdes frågan ”*I ett företags affärsverksamhet, hur viktiga är dessa faktorer för dig?*”, och i *Enkät B* ”*Hur viktiga är dessa faktorer när du väljer i vilka företag och fonder/aktier du ska placera i?*”. Frågan formulerades olika i enkäterna av den orsaken att den skulle tolkas bättre av respondenterna beroende på deras kunskapsnivå.

Svarsalternativen åt de olika faktorerna i *Enkät A* var *Inte viktigt*, *Viktigt* och *Mycket viktigt*. I *Enkät B* var svarsalternativen utökade för att motsvara kunskapsnivån som respondenterna

innehar, de var *Inte alls viktigt*, *Lite viktigt*, *Viktigt*, *Mycket viktigt* och *Avgörande för mitt placeringsbeslut*.

Tabell 9 Enkät A, faktorer och deras procentuella fördelning

	Inte viktigt	Viktigt	Mycket viktigt
Mänskliga rättigheter	3%	26%	70%
Miljövänlighet	6%	49%	44%
Förebyggande av korruption	6%	47%	47%
Maximering av vinstutdelning	15%	55%	30%
Anställdas rättigheter	2%	27%	71%
Aktieägarnas möjlighet att påverka beslutsfattande	23%	55%	22%
Minimering av risk	9%	61%	30%
Rimlig ersättning åt chefer och VD	30%	57%	14%

Respondenterna i Enkät A tycker att de **viktigaste faktorerna** i ett företags affärsverksamhet är *Mänskliga rättigheter*, *Anställdas rättigheter*, *Miljövänlighet* och *Förebyggande av korruption*. De **minst viktiga faktorerna** är *Rimlig ersättning åt chefer och VD*, *Aktieägarnas möjlighet att påverka beslutsfattande* och *maximering av vinstutdelning*.

Aktieägarnas möjlighet att påverka beslutsfattande har gett tudelat resultat, nästan lika stor procentuell andel har tyckt att faktorn är **mycket viktig** som den andel som har tyckt att den **inte är viktig**.

Resultatet på denna enkätfråga tyder på att respondenterna i Enkät A värdesätter icke-finansiella faktorer som viktigast, medan faktorer som direkt kan påverka deras eventuella avkastning, inte verkar vara de viktigaste.

Tabell 10 Enkät B, faktorer och deras procentuella fördelning

	Inte alls viktigt	Lite viktigt	Viktigt	Mycket viktigt	Avgörande
Mänskliga rättigheter	5%	0%	49%	38%	8%
Miljövänlighet	5%	14%	49%	24%	8%
Förebyggande av korruption	5%	8%	57%	22%	8%
Maximering av vinstutdelning	5%	43%	30%	11%	11%
Anställdas rättigheter	5%	14%	43%	27%	11%
Aktieägarnas möjlighet att påverka beslut	8%	43%	41%	0%	8%
Risk	0%	24%	49%	19%	8%
Rimlig ersättning åt chefer och VD	16%	22%	54%	5%	3%
Avkastning	3%	14%	43%	19%	22%

Respondenterna i Enkät B anser att de faktorer som är **avgörande för deras placeringsbeslut** är *Avkastning*, *Maximering av vinstutdelning* och *Anställdas rättigheter*. Faktorer som är **mycket viktiga** är *Mänskliga rättigheter*, *Anställdas rättigheter* och *Miljövänlighet*.

Faktorer som respondenterna anser **minst viktiga** är *Rimlig ersättning åt chefer och VD*, *Aktieägarnas möjlighet att påverka beslutsfattande* och *Maximering av vinstutdelning*. Överlag anser respondenterna i Enkät B att alla faktorer i enkätfrågan är viktiga, alla faktorer har hög procent på svarsalternativet **viktig**, och låg procent på **inte alls viktig**.

Vasa Andelsbanks ansvarsfullt placerande kunder anser att finansiella faktorer såsom *Avkastning* och *Maximering av vinstutdelning* är de **viktigaste** faktorerna och **mest avgörande** när de väljer vilka fonder eller aktier de ska placera sitt kapital i. Faktorer som de anser att inte utgör lika stor betydelse i placeringsbeslutet är *Rimlig ersättning åt chefer och VD*, *Aktieägarnas möjlighet att påverka beslutsfattande* och *Maximering av vinstutdelning*. Det mest intressanta i resultatet på denna enkätfråga är att faktorn *Maximering av vinstutdelning* har gett tudelade åsikter om hur viktigt det är, **43 %** har svarat att det är **lite viktigt** medan **41 %** har svarat att det är **viktigt**. **11 %** har också svarat att det är **avgörande för deras placeringsbeslut**, vilket är en av de högsta procentarna på det svarsalternativet.

Det finns skillnader på resultatet i denna enkätfråga, skillnaderna ses tydligt om man jämför Enkät A och Enkät B. Respondenterna i Enkät A anser att faktorer som inte direkt är finansiella eller direkt påverkar prestationen på deras placering, är minst viktiga. Respondenterna i Enkät B anser att de faktorer som direkt påverkar prestationen på deras placering är de avgörande, och faktorer som inte har någon direkt påverkan på prestationen är mindre viktiga. Resultatet är logiskt och inte direkt oväntat, eftersom respondenterna har olika förutsättningar, till exempel respondenterna i Enkät B har alla placerat eget kapital i ansvarsfulla fonder och vet då att det är avkastning och maximering av vinstutdelning som är det viktigaste, medan respondenterna i Enkät A inte nödvändigtvis har placerat eget kapital i ansvarsfulla fonder, och tycker då inte att avkastning och maximering av vinstutdelning är det viktigaste.

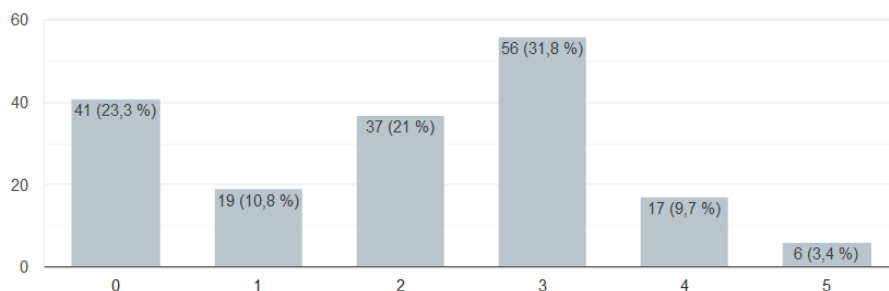
RISK

En betydande faktor i placeringsverksamheten är risken man utsätter sig själv och sin investering för. Därför har en av enkätfrågorna behandlat just detta ämne. Syftet med frågan är att ta reda på ifall respondenterna anser att ansvarsfullt placerande förknippas med högre risk. Denna enkätfråga är i form av ett påstående och i Enkät A lyder det ”*Jag tror att jag skulle ta en större risk ifall jag skulle placera ansvarsfullt*” och i Enkät B ”*Jag anser att jag tar en större risk när jag placerar ansvarsfullt*”.

Svarsalternativen i båda enkäterna har varit likadana. De är en skala på **0 till 5**, där **0** betyder att respondenten inte vet, **1** betyder att respondenten *inte alls håller med*, **2** betyder att respondenten *delvis håller med*, **3** betyder att respondenten *håller med*, **4** betyder att respondenten *till stor del håller med* och **5** betyder att respondenten *fullständigt håller med* om påståendet.

Jag tror att jag skulle ta en större risk ifall jag skulle placera ansvarsfullt

176 svar

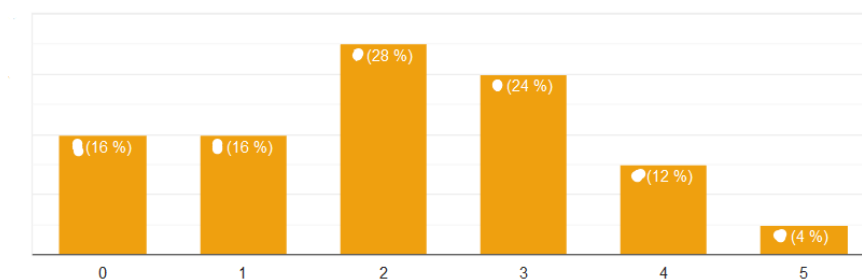

Figur 17 Enkät A, risk

Majoriteten av respondenterna i Enkät A är av den åsikten att de *håller med* om att de skulle ta en större risk ifall de skulle placera ansvarsfullt, **32 %** har svarat **3** på skalan **0–5**. En stor del, **23 %**, har också svarat att de *inte vet* om de skulle ta en större risk genom att placera ansvarsfullt. Det är ändå större del som *inte alls håller med* om att de skulle ta en större risk än den del som *fullständigt håller med* om att de skulle ta en större risk.

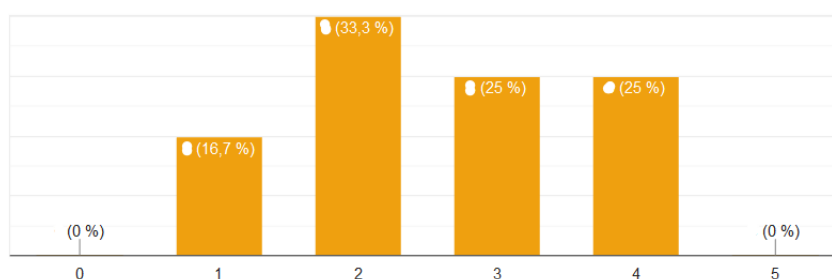
Resultatet på denna enkätfråga i Enkät A kan vara svårtolkad till viss del, en stor del vet inte om de skulle ta en större risk eller inte, vilket kan kopplas ihop med respondenternas bristande kunskap om ämnet ansvarsfullt placering. Jämför man andelen som svarat **1** eller **2** med den andel som svarat **4** eller **5**, kan man konstatera att större andel *inte håller med* om att de skulle ta en större risk ifall de skulle placera ansvarsfullt. **32 %** har svarat antingen **1** eller **2** och **13 %** har svarat **4** eller **5**. Bortsett från detta har ändå största delen svarat **3**, att de *håller med* om att de skulle ta en större risk ifall de skulle placera ansvarsfullt.

Jag anser att jag tar en större risk när jag placerar ansvarsfullt

Figur 18 Svenska Enkät B, risk

Mielestäni otan suuremman riskin sijoittaessani vastuullisesti

Figur 19 Finska Enkät B, risk

Respondenterna i Enkät B är till stor del överens om att de inte tar någon större risk när de placerar ansvarsfullt. **46 %** har svarat **1** eller **2** på skalan, alltså att de antingen *inte alls håller med* eller *delvis håller med* om att de tar en större risk när de placerar ansvarsfullt. Endast **19 %** uppger att de antingen *fullständigt håller med* eller att de *till stor del håller med* om att de tar en större risk vid ansvarsfullt placering.

24 % har svarat **3** av **5**, en stor del är alltså också av den åsikten att de *håller med* om påståendet. En liten andel, **11%**, har också uppgett att de *inte vet* ifall deras ansvarsfulla placering utgör en större risk eller inte.

Påståendena i enkäterna skiljer sig till viss del, men baseras ändå på samma grund och kan tolkas lika. Respondenterna i Enkät B är mera säkra på att deras ansvarsfulla placering inte utgör större risk, än respondenterna i Enkät A är. I Enkät B har **46 %** svarat **1** eller **2** på skalan och i Enkät A var motsvarande siffra **32 %**. Det var också större andel av respondenterna i Enkät A som inte visste om deras eventuella ansvarsfulla placering skulle

innebära större risk än vad respondenterna visste i Enkät B, andelen i Enkät A var **23 %** och i Enkät B **11 %**.

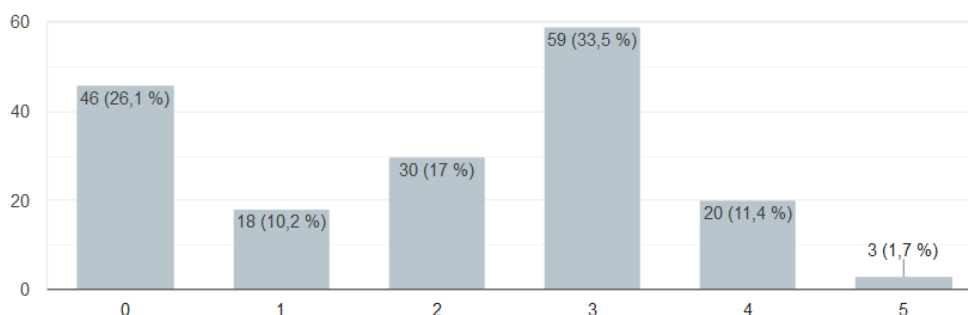
Skillnaderna mellan personer med svenska eller finska som modersmål var små men ändå existerande. Finskspråkiga kunder är mer kritiska mot risken med ansvarsfulla placeringar än vad svenskspråkiga är.

AVKASTNING

En annan betydande faktor i placeringsverksamheten är avkastning. Denna enkätfråga har ställts åt båda respondentgrupperna och undersökt om det ligger någon grund för att ansvarsfull placering eventuellt skulle innebära högre avkastning. Enkätfrågan är i form av ett påstående är nästan identisk i Enkät A och Enkät B. I Enkät B lyder påståendet *”Jag tror att jag skulle få bättre avkastning ifall jag skulle välja att placera ansvarsfullt”*. I Enkät B är påståendet lite mera utvecklat och betonat på ifall respondenterna skulle placera i enbart ansvarsfulla fonder eller företag, påståendet lyder *”Jag anser att jag får bättre avkastning när jag endast placerar i ansvarsfulla fonder/företag”*.

Jag tror att jag skulle få bättre avkastning ifall jag skulle välja att placera ansvarsfullt

176 svar

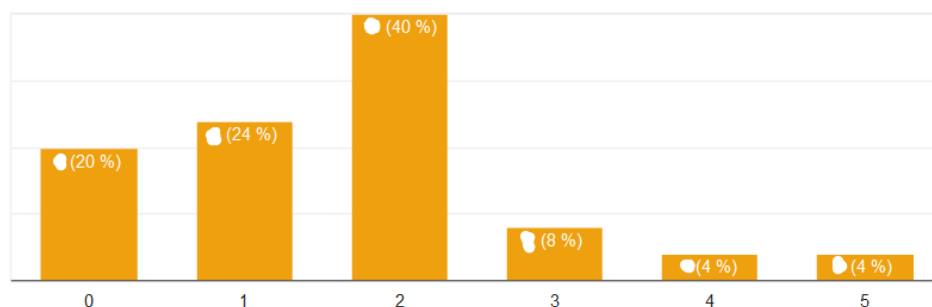
Figur 20 Enkät A, avkastning

Fördelningen av svaren i denna enkätfråga ser relativt likadan ut som i föregående redovisade enkätfråga, detta gäller dock endast Enkät A. Resultatet visar att respondenterna i Enkät A är ganska osäkra på om de tror att ansvarsfull placering innebär bättre avkastning eller inte.

Majoriteten av Enkät A, **33,5 %**, har svarat **3** av **5**, de *håller med* om att de skulle få bättre avkastning ifall de skulle placera ansvarsfullt. En stor del uppger att de *inte vet* ifall det skulle ge bättre avkastning att placera ansvarsfullt, **26 %** valde detta svarsalternativ. Resultatet

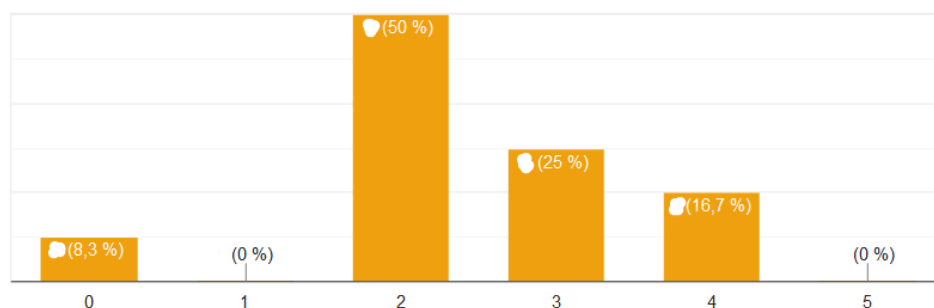
visar ändå ganska tydligt att det är större antal som tror att ansvarsfull placering inte ger bättre avkastning än det antal som tror att ansvarsfull placering skulle ge bättre avkastning. Andelen som svarat antingen *håller inte alls med* eller *håller delvis med* är **27 %** och andelen som svarat antingen *håller fullständigt med* eller *håller till stor del med* är **13 %**.

Jag anser att jag får bättre avkastning när jag ENDAST placerar i ansvarsfulla fonder/företag

Figur 21 Svenska Enkät B, avkastning

Mielestäni saan paremman tuoton sijoittaessani ainoastaan vastuullisiin kohteisiin

Figur 22 Finska Enkät B, avkastning

Respondenterna i Enkät B är ganska enhälligt överens om att ifall de endast skulle placera ansvarsfullt så skulle de inte få bättre avkastning. **60 %** har svarat antingen *håller inte alls med* eller *håller delvis med*, vilket berättar att majoriteten inte är av den åsikten som påståendet säger. **16 %** uppger att de *inte vet* ifall det skulle ge bättre avkastning eller inte att endast placera ansvarsfullt. Endast **11 %** uppger att de antingen *fullständigt håller med* eller *till stor del håller med* om att endast placera ansvarsfullt skulle resultera i bättre avkastning.

Resultatet visar att respondenterna i enkäterna är ganska överens om att enbart ansvarsfullt placering inte ger bättre avkastning. Respondenterna tycker alltså att man inte borde

koncentrera sin placering till enbart ansvarsfulla fonder, utan man bör också inkludera objekt som inte benämns som ansvarsfulla. Denna åsikt kan tolkas som att den bottnar i diversifieringsprincipen, att man ska sprida ut sin placering på många olika objekt och inte begränsa den till en enda sektor eller område.

FRAMTIDSUTSIKTER

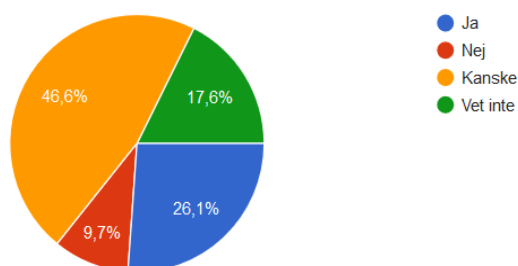
Denna enkätfråga ställdes med syftet att se ifall respondenterna är av den åsikten att ansvarsfullhet och hållbarhet kommer att ha en större roll i företagets affärsverksamheten i framtiden. Begreppet framtiden får tolkas fritt och det spelar ingen större roll om man anser att det handlar om fem år eller 25 år. Enkätfrågan, i form av ett påstående, vinklades så att de internationella organisationerna och bestämmelserna kunde vara med på ett hörn. Påståendet lyder i Enkät A *”Företag kommer i framtiden vara tvungna att ansluta sig till internationella avtal gällande hållbar utveckling och ansvarsfullhet för att affärsverksamheten ska överleva”*, och i Enkät B *”Jag tror att företag i framtiden kommer att vara tvungna att förhålla sig till ansvarsfullhet och hållbarhet för att överleva”*.

Orsaken till att påståendet formulerades olika i enkäterna var att jag ville få med de internationella organisationerna nämnda i kapitel två i detta arbete. I efterhand kan jag konstatera att jag borde ha haft identiska påståenden i enkäterna eftersom jag tror att formuleringen av påståendet i Enkät A blev aningen förvirrande, respondenterna visste inte vilka organisationer som påståendet syftade på, och om jag skulle formulerat påståendet på samma vis som i Enkät B tror jag att jag skulle fått mera definitivt resultat.

Svarsalternativen på enkätfrågan var *Ja*, *Nej*, *Kanske*/Osäker och *Vet inte*.

Företag kommer i framtiden vara tvungna att ansluta sig till internationella avtal gällande hållbar utveckling och ansvarsfullhet för att affärsverksamheten ska överleva?

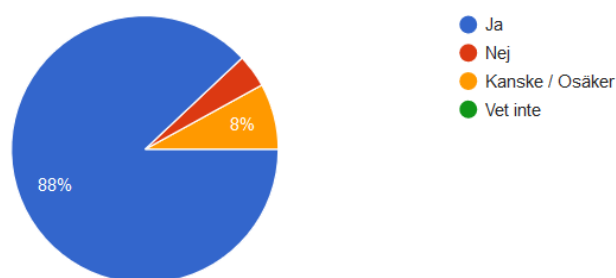
176 svar

Figur 23 Enkät A, åsikter om framtiden

Respondenterna i Enkät A är inte helt enhälliga om att påståendet stämmer. Största delen, **47 %**, svarade att de *kanske* tror att företag kommer att vara tvungna att ansluta sig till internationella avtal för hållbar utveckling och ansvarsfullhet för att överleva. **26 %** tycker att påståendet stämmer, de har alltså svarat *Ja*. En liten men betydande del har svarat att de *inte vet*, **18 %** var av denna åsikt. Minst antal röster hade svarsalternativet *Nej*, **10 %** av respondenterna i Enkät A tror inte att företag i framtiden kommer att vara tvungna att ansluta sig till internationella avtal för att affärsverksamheten ska överleva.

Jag tror att företag i framtiden kommer att vara tvungna att förhålla sig till ansvarsfullhet och hållbarhet för att överleva

Figur 24 Svenska Enkät B, åsikter om framtiden

Tulevaisuudessa yritysten on otettava huomioon vastuullisuus ja kestävä kulutus

Figur 25 Finska Enkät B, åsikter om framtiden

Respondenterna i Enkät B är väldigt enhälliga om att företag kommer att vara tvungna att förhålla sig till ansvarsfullhet och hållbarhet för att överleva, **92 %** har svarat *Ja* på påståendet. Finskspråkiga respondenter var 100 % överens om påståendet. Endast **3 %** har svarat *Nej*, de tycker inte att påståendet stämmer in på deras åsikt. **5 %** har svarat *Kanske/Osäker*. Alla respondenter visste vad deras åsikt var i påståendet, ingen hade svarat att de *inte vet* om företag kommer att vara tvungna att förhålla sig till ansvarsfullhet och hållbarhet för att överleva.

Resultatet på denna enkätfråga för båda enkäterna varierade lite, mest av den orsaken att påståendet formulerades olika i enkäterna. Jag tolkar ändå resultatet som att en stor del är av den åsikten att företag kommer att vara tvungna att förhålla sig till ansvarsfullhet och hållbarhet för att överleva framtiden, exakt hur de ska förhålla sig till dessa faktorer är respondenterna kanske inte säkra på men på ett eller annat vis håller de med om påståendet. Totalt hade **77 %** svarat antingen *Ja* eller *Kanske* på påståendet.

6.4 Resultatets sammankoppling med teorin

I detta kapitel kommer jag att ta upp de centrala frågorna som ställdes i problemformuleringen. Svaren baseras på examensarbetets teori och empiridel.

Vad är ansvarsfull placering?

Teorin berättar att ansvarsfull placering är metoden för att placera kapital i objekt som enligt ESG-metoden och andra internationella riktlinjer anses vara ansvarsfulla. Olika ESG-metoder är uteslutning, positivt urval, bäst i klassen, grupptalan samt aktivt ägande.

I undersökningsdelen undersöktes inte vad ansvarsfull placering är, eftersom respondenterna inte kunde anses veta exakt vad teorin bakom ansvarsfull placering är. Däremot vinklades frågan till respondenterna i Enkät A på det viset att de fick svara ja eller nej på frågan om de visste vad ansvarsfull placering är. 41 % av respondenterna svarade ja, och 59 % svarade nej.

Varför eller varför inte placerar man ansvarsfullt?

Orsakerna till varför eller varför inte man skulle välja att placera ansvarsfullt kan bero på många olika faktorer, beroende på en individs erfarenhet och allmänna attityd. I examensarbetets empiri undersöktes de bakomliggande orsakerna till respondenternas val att placera i ansvarsfulla fonder. Av svaren framkom att de två största faktorerna varför man valde att placera ansvarsfullt är för att fonderna bidrar till en bättre värld och för att fonderna placerar kapital i ansvarsfulla företag. Det är alltså inte endast avkastningsmässiga orsaker till att placera ansvarsfullt, respondenterna placerar inte av den orsaken att de ansvarsfulla fonderna möjligen skulle ge högre avkastning än vanliga fonder. Jag tror att dessa faktorer kommer att ha ännu större vikt i individers placeringsbeslut i framtiden, ansvarsfull placering kommer säkert att bli ännu populärare.

Orsakerna till varför man inte skulle placera ansvarsfullt undersöktes inte direkt, eftersom respondenterna i Enkät A redan var ansvarsfullt placerande kunder, kunde jag inte fråga dem varför de inte har placerat ansvarsfullt. Man kan tänka att de övriga frågorna gällande avkastning och risk i samband med ansvarsfull placering, kan stå som svarsgrund till varför en individ inte skulle placera ansvarsfullt.

Är det mera lönsamt att placera ansvarsfullt än att inte placera ansvarsfullt?

Forskning om ansvarsfull placering och dess lönsamhet har gjorts i fler omgångar. Resultaten av forskningarna blir oftast varierande, lika många forskningar visar att ansvarsfull placering ger bättre avkastning, som de forskningar som visar att ansvarsfull placering innebär sämre avkastning.

I undersökningsdelen frågades respondenterna ifall de anser att de får sämre eller bättre avkastning när de placerar ansvarsfullt, och om de anser att de får bättre avkastning när de placerar både ansvarsfullt och vanligt.

Bland respondenterna i Enkät A var svarsfördelningen jämn, men majoriteten trodde inte att ansvarsfull placering skulle ge bättre avkastning.

I Enkät B var respondenterna ganska enhälligt överens om att enbart ansvarsfull placering inte ger bättre avkastning än vanlig placering. Respondenterna tyckte inte heller att de fick sämre avkastning när de placerar ansvarsfullt, de var istället överens om att ifall de placerar både ansvarsfullt och vanligt, får de bättre avkastning.

När kan ett företag godkännas som objekt för ansvarsfull placering?

I teorin framkommer att de företag som ska ingå i en ansvarsfull fond väljs ut enligt många olika kriterier. Fondförvaltaren kan själv följa egna riktlinjer, men samtidigt bör denne också följa de internationella riktlinjerna för ansvarsfull placering. SRI är investeringsfilosofin bakom ansvarsfull placering, PRI är en organisation som framställer principer för ansvarsfull placering. Hållbarhetsredovisning och ESG är två metoder för hur fondförvaltare och privatpersoner kan avgöra om ett företag är ansvarsfullt eller inte, företagen själva följer också dessa metoder i sitt arbete för att räknas som ansvarsfulla.

I empirin undersöktes inte direkt ifall respondenterna visste när ett företag kan godkännas som objekt för ansvarsfull placering. Istället frågade jag i enkäterna vilka faktorer som respondenterna tyckte att är viktigast i ett företags affärsverksamhet. Faktorerna baserades

på teorin bakom SRI och ESG och respondenterna fick rangordna de olika alternativen enligt hur viktiga de tyckte att de är. Genom att ställa denna enkätfråga kunde jag indirekt få ett svar på när respondenterna tyckte att ett företag kan räknas som ansvarsfullt, om företagen implementerar faktorerna som respondenterna tycker är viktigast, kan man anse att företaget är ansvarsfullt.

Respondenterna som redan är ansvarsfullt placerande personer (Enkät B) anser att de viktigaste faktorerna är avkastning, anställdas rättigheter och miljövänlighet. Respondenterna i Enkät A anser att mänskliga rättigheter, anställdas rättigheter och miljövänlighet är de viktigaste faktorerna i ett företags affärsverksamhet.

7 Avslutning

Detta examensarbete har behandlat och undersökt ämnet ansvarsfull placering. Syftet med examensarbetet var att undersöka varför människor väljer att placera ansvarsfullt och om ansvarsfull placering ger bättre eller sämre avkastning än vanlig placering. Vasa Andelsbank fungerade som min uppdragsgivare och gav mig uppdraget att undersöka hur de bättre kan rikta marknadsföringen om ansvarsfull placering åt sina kunder och potentiella kunder.

Teoridelen ger den som läser inblick i vad ansvarsfull placering är och vad som ligger bakom ämnet. Teoridelen redogjorde vilka organisationer som upprätthåller och framställer riktlinjer för ansvarsfull placering, vilka metoder man kan använda för att avgöra om ett företag kan anses som ansvarsfullt och kundbeteendet kring ansvarsfull placering. Marknadsläget för ansvarsfull placering i Finland redogjordes i form av en konkurrensanalys, som innehöll olika kapitalförvaltningsbolag i Finland.

Empirin svarade på de centrala frågeställningarna som ställdes i teoridelen. En undersökning i form av två olika enkäter gjordes för att få ett resultat, enkäterna skickades till studerande på Yrkeshögskolan Novia och Vasa Andelsbanks ansvarsfullt placerande kunder. I resultatets analys kan man se att de frågor som teorin gav upphov till besvarades mycket väl. Resultatet kan sammankopplas med teorin till en hög grad.

Jag hoppas att min uppdragsgivare och andra som är intresserade av ansvarsfull placering finner detta examensarbete till stor nytta.

7.1 Reflektion

Det mest intressanta med att skriva detta examensarbete har varit att lära sig om ansvarsfull placering. Före jag började undersöka om ämnet hade jag inte så mycket kunskap från tidigare. Att leta fram teorin bakom ansvarsfull placering och sammanställa den gav många idéer till hur jag kunde forma undersökningsdelen. Svaren i enkäterna var mycket intressanta att läsa och resultatet var roligt att läsa.

En tanke som uppstod när jag genomförde konkurrensanalysen var att många kapitalförvaltningsbolag uppgav på sina hemsidor att alla deras fonder kan räknas som ansvarsfulla. Om ett kapitalförvaltningsbolag förvaltar över 50 olika fonder, kan man verkligen kalla alla fonder för ansvarsfulla? Hur bra har ansvarsfullheten i fonderna uppnåtts om man tycker att precis alla fonder är ansvarsfulla?

Förbättringsförslag till vad som jag kunde ha gjort bättre finns förstås. Förslagen har uppkommit vartefter jag tolkat resultatet i undersökningsdelen. Ett exempel på något som kunde gjorts annorlunda är att jag kunde ha lagt till en fråga till enkäten som skickades ut till studerande. Jag kunde ha frågat ”Har du placerat pengar i fonder?”, eftersom det var så liten andel som hade svarat att de placerat pengar i ansvarsfulla fonder, kan det lika bra betyda att de inte har placerat i vanliga fonder heller.

7.2 Förslag på vidare forskning

Vidare forskning inom ansvarsfull placering skulle vara mycket intressant. Man kunde göra en mera omfattande undersökning än den som jag gjorde i detta examensarbete, där man skickar enkäter åt en större grupp människor med varierande bakgrund.

En utvecklad konkurrensanalys skulle också kunna genomföras, där man skulle inkludera förvaltningsbolag också från andra länder.

Ett annat förslag på vidare forskning är att man skulle kunna genomföra en liknande undersökning som i detta examensarbete i framtiden, om fem till tio år, och se skillnaden jämfört med hur det ser ut idag. Kommer ansvarsfull placering utvecklas så att det skulle omfatta ännu mera företag och förvaltare? Eller kommer ansvarsfull placering bli så vanligt att det anses som standard?

8 Litteraturförteckning

- Aktia. (2019). *Fonder*. Hämtat från Aktia.fi: <https://www.aktia.fi/sv/saasta-ja-sijoita/rahastot> den 15 September 2019
- Aktia Kapitalförvaltning. (9 2019). *Översikt över ansvarsfullt investering*. Hämtat från Aktia: <https://www.aktia.fi/documents/10552/775440/Oversikt+over+ansvarsfullt+investering/47443f34-51c8-4b6c-9872-b1826dd23c9d> den 5 Oktober 2019
- Aktia. (u.d.). *Principer för ansvarsfullt placering*. Hämtat från Aktia.fi: <https://www.aktia.fi/documents/10552/140956/Principer+f%C3%B6r+ansvarsfullt+investering+2018.pdf/d10df0c4-0bea-4014-a507-2d8276ec493d> den 10 Oktober 2019
- Brochure for Responsible Investment*. (2019). Hämtat från Principles for Responsible Investment: <https://www.unpri.org/download?ac=6303> den 18 Oktober 2019
- European, C. (2018). *European Commission*. (D. G. Communication, Redaktör) Hämtat från European Commission/Company reporting: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/company-reporting-and-auditing/company-reporting/non-financial-reporting_en den 16 September 2019
- FN:s principer för ansvarsfulla investeringar*. (2015). Hämtat från Entropics Asset Management Ab: <http://entropics.se/nyheter/entropics-undertecknar-fns-principer-for-ansvarsfulla-investeringar/> den 25 September 2019
- Frostensson, M., & Helin, S. (2018). *Hållbarhetsredovisning. Grunder, praktik och funktion*. Liber Ab.
- Lopes, M. (2019, September 20). *Investment funds managing \$16 trillion urge companies in Brazil to fight Amazon deforestation*. Retrieved November 7, 2019, from The Washington Post: https://www.washingtonpost.com/world/the_americas/investment-funds-managing-16-trillion-urge-companies-in-brazil-to-fight-deforestation/2019/09/19/08174706-dae6-11e9-a1a5-162b8a9c9ca2_story.html
- Morningstar. (den 30 11 2016). *Morningstar Rating*. Hämtat från Morningstar.se: https://www.morningstar.se/Article.aspx?title=rating&fbclid=IwAR2JECA_KXpW3ooZCRsbaLji-50A59gQzfc5m-Gm_ZNQ0ok6O9dtdOFPTM den 26 September 2019
- Morningstar. (den 31 Oktober 2018). *Morningstar Sustainability Rating Methodology*. Hämtat från Morningstar.com: https://www.morningstar.com/content/dam/marketing/shared/research/methodology/744156_Morningstar_Sustainability_Rating_for_Funds_Methodology.pdf den 26 September 2019
- Morningstar. (2019). *Om oss*. Hämtat från Morningstar.se: <https://www.morningstar.se/AboutUs/Default.aspx> den 26 September 2019

- Nordea. (2019). *Comittments and policies*. Hämtat från Nordea Bank Abp: <https://www.nordea.com/en/sustainability/sustainability-in-nordea/commitments-and-policies/#tab=Policies> September 2019
- Nordea. (2019). *Fonder Nytt - Hållbart Urval*. Hämtat från Nordea: <https://www.nordea.fi/sv/privat/vara-tjanster/besparingar-placeringar/fonder/fonder-nytt.html> September 2019
- OP Gruppen. (2019). *Ansvarsfulla placeringar*. Hämtat från OP.fi: <https://www.op.fi/op-gruppen/ansvarskansla/ansvarsfull-affarsrorelse/placering> den 12 September 2019
- OP Gruppen. (2019). *Produkter för ansvarsfull placering*. Hämtat från OP.fi: <https://www.op.fi/privatkunder/sparande-och-placering/fonder/produkter-for-ansvarsfull-placering> den 12 Septemebr 2019
- Principles for Responsible Investment*. (2019). Hämtat från About the PRI: <https://www.unpri.org/pri/about-the-pri> den 22 September 2019
- Public Reporters - PRI*. (2017). Hämtat från Priciples for Responsible Investmetn: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiZjA2OTA5MWUtMzc4OC00MTZhLWlyZDYtYTc3NDMzOGE1OGFjIiwidCI6ImZiYzI1NzBkLWE5OGYtNDFmMS1hOGFkLTExYjEzMWJkOTNiOCIsImMiOiJh9> den 22 Oktober 2019
- Rimmel, G., Arvidsson, S., Beusch, P., Hartmann, B., Jonäll, K., Sabelfeld, S., & Skoog, M. (2018). *Redovisning för hållbarhet*. Stockholm: Sanoma utbildning.
- Sheerwood, M. W., & Pollard, J. (2018). *Responsible Investing: An introduction to Environmental, Social, and Governance Investments*. Routledge. Hämtat från <https://ezproxy.novia.fi:2268/lib/novia-ebooks/reader.action?docID=5517521&query=responsible%2Binvesting> September 2019
- Sjöström, E. (2014). *Hållbara investeringar*. Riga: Sanoma Utbildning.
- Sparbanken. (2018). *Sparbankens fonder*. Hämtat från Sparbanken: <https://www.saastopankki.fi/sv-se/spara-placera/fonder/sparbankens-fonder>
- Sparbanken. (2019). *Sparbankens fonder - andelarnas värde och avkastningar*. Hämtat från Sparbanken: <https://www.saastopankki.fi/sv-se/spara-placera/fonder/fondandelarnasvardenochavkastning> den 12 September 2019
- Sp-Fondbolag. (u.d.). *Ansvarsfull placeringsverksamhet*. Hämtat från Sparbanken: <https://www.saastopankki.fi/sv-se/sparbanksgruppen/sparbankscentralen/sp-fondbolag/ansvarsfull-placeringsverksamhet> den 21 September 2019
- Sullivan, R., & Mackenzie, C. (2006). *Responsible Investment*. Routledge. Retrieved Oktober 2019, from <https://ezproxy.novia.fi:2268/lib/novia-ebooks/reader.action?docID=1741716&query=RESPONSIBLE%252BINVESTING%252B-%252BAN%252BINTRODUCTION%252BTO%252BENVIRONMENTAL%25252C%252BSOCIAL%25252C%252BAND%252BGOVERNANCE%252BINVESTMENTS>

Ålandsbanken. (2018). *Ansvarsfulla investeringar i Ålandsbanken*. Hämtat från Ålandsbanken: <https://www.alandsbanken.fi/sv/banktjanster/sparaplacera/alandsbankens-kapitalforvaltning/ansvarsfulla-investeringar> den 5 Oktober 2019

Ålandsbanken. (den 31 12 2018). *Fonder-Hållbarhetsrapport*. Hämtat från Ålandsbanken: https://www.alandsbanken.fi/uploads/pdf/Fonder_h%C3%A5llbarhetsrapport_2018.pdf den 5 Oktober 2019

Bilaga 1 Resultatredovisning för Enkät A, studerande

Inledande text i Enkät A

Ansvarsfull placering

Ansvarsfull placering innebär att man placerar kapital i företag som bedriver en ansvarsfull och sund affärsverksamhet utgående från ESG-principen och andra internationella avtal.

ESG står för Environmental, Social och Governance, vilket betyder att man implementerar faktorerna Miljö, Socialt ansvar och Ägarstyrning i hela affärsverksamheten.

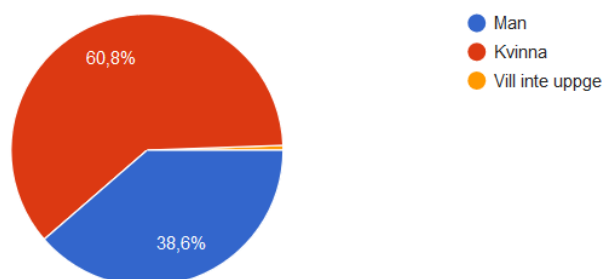
För att jag skall få ett så tillförlitligt resultat som möjligt, ber jag dig att svara på frågorna enligt din bästa förmåga och kunskapsnivå.

Alla svar är anonyma och används inte till något annat syfte än mitt examensarbete.

Tack för att du tar dig tid att svara på mitt formulär :)
Jonas Wilson, företagsekonomi

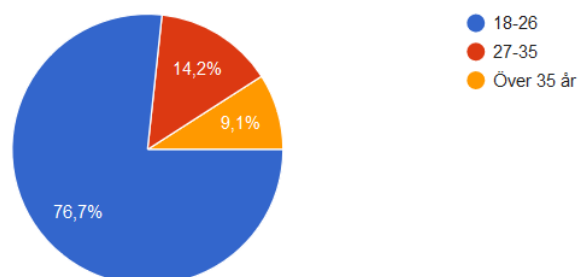
Jag är:

176 svar

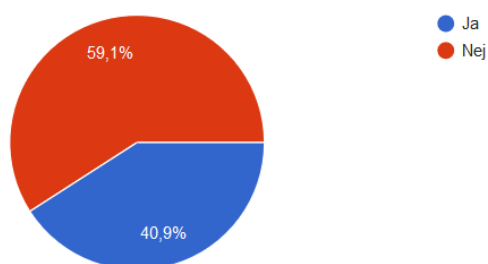
Ålder:

176 svar

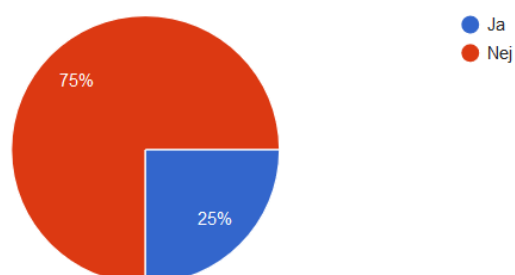
Är du sedan tidigare bekant med vad ansvarsfull placering innebär?

176 svar

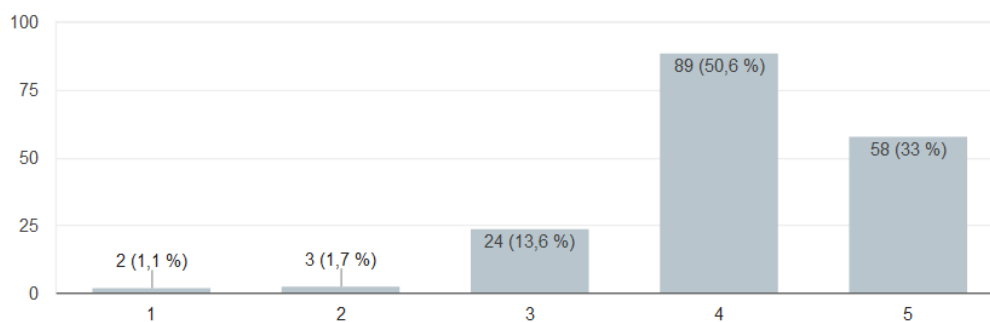
Har du placerat pengar i ansvarsfulla fonder?

176 svar

Hur viktigt tycker du att det är att företag satsar på hållbarhet och ansvarsfullhet?

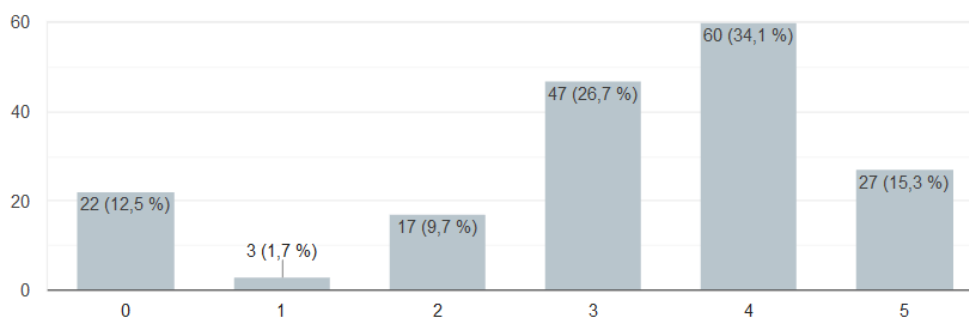
176 svar

Genom att investera ansvarsfullt påverkar man företag till att agera ansvarsfullt?

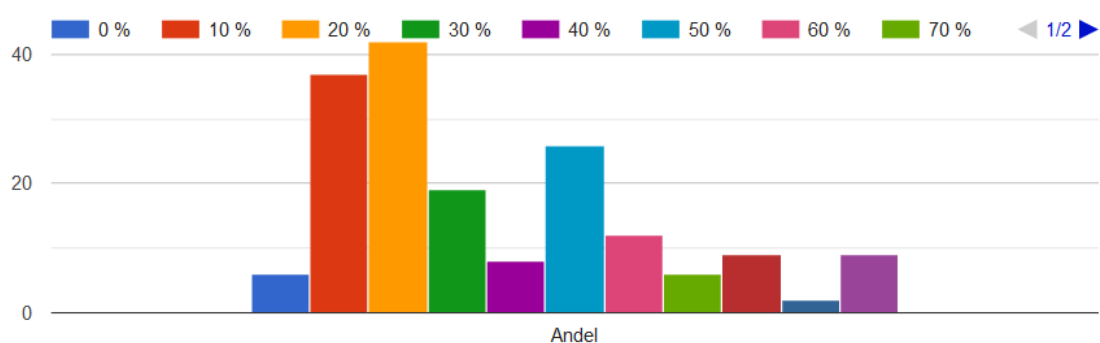

176 svar

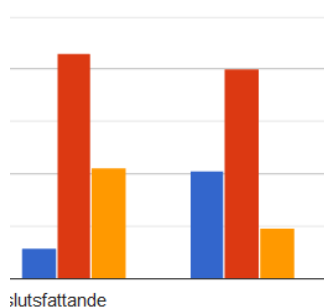
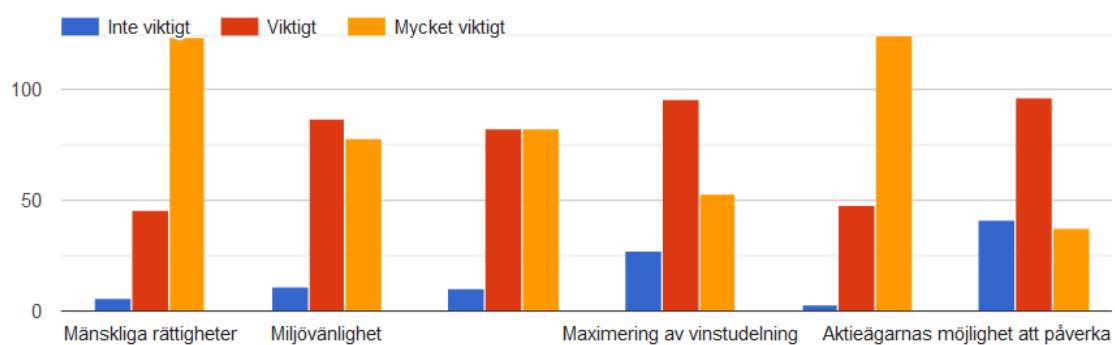
I figuren nedan syns inte alla svarsalternativen, efter 70 % fortsätter svarsalternativen upp till 100 %, med 10 % åt gången. 80, 90 och 100 % är alltså de tre färgerna längst till höger.

Hur stor andel av din eventuella investering skulle du kunna tänka dig att placera i ansvarsfulla fonder?

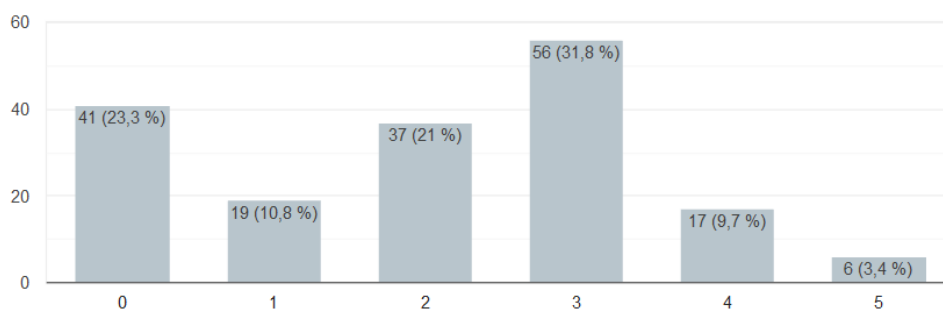
I figuren nedan syns inte heller alla svarsalternativ och deras fördelning. Kompletterande information hittas i Figur 5.

I ett företags affärsverksamhet, hur viktiga är dessa faktorer för dig?

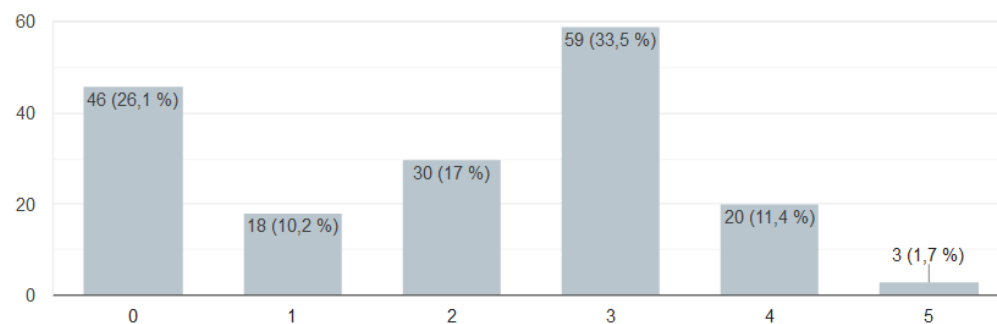
Jag tror att jag skulle ta en större risk ifall jag skulle placera ansvarsfullt

176 svar

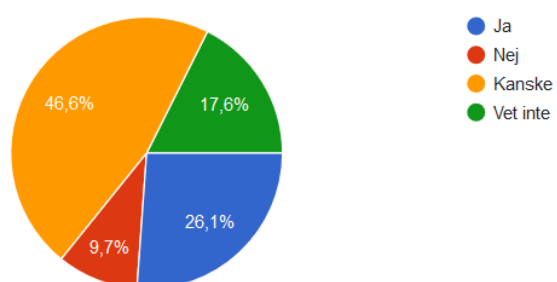
Jag tror att jag skulle få bättre avkastning ifall jag skulle välja att placera ansvarsfullt

176 svar

Företag kommer i framtiden vara tvungna att ansluta sig till internationella avtal gällande hållbar utveckling och ansvarsfullhet för att affärsverksamheten ska överleva?

176 svar

Övriga kommentarer gällande din syn på ansvarsfulla placeringar?

15 svar

Aktier är bättre att påverka företag med, samt aktier har mycket bättre avkastning, fonder har dock lägre risk, i min ålder så är hög risk bättre med högre avkastning på lång sikt än låg risk samt låg avkastning av fondandelar

Woo, lycka till me EA 🍀

Tror int de flesta som investerar letar efter ansvarsfulla företag, de flesta bryr sig bara om avkastningen

Javisst, det skulle vara trevligt att investera etiskt, men i slutändan är det i alla fall pengar som avgör.

Fonder är rent generellt sett inte ett väldigt bra investeringsinstrument främst för deras kostnaders skull. Men det varierar ju...

Jag är inte en aktiv placerare

Lite knepigt att svara när du frågar angående fonder. Det finns många olika slags fonder. Vill man påverka enligt ESG-principen mera direkt, är det bättre att placera i aktier i ett specifikt bolag som anammar dessa principer.

Jag har själv inte mycket kunskap om detta eller investeringar över huvudtaget. Jag har varit intresserad av att investera förr, men inte gjort det sedan p.g.a. att jag inte vetat hur och vart och hur mycket som vettigt. Som en studerande var jag också osäker på summorna man kan investera och det är vissa ställen där minimi summan är betydligt större än vad jag själv har möjligt att lägga in.

Visste inte heller att företag påverkas av detta. Mera information om ämnet åt personer som inte själv har mycket att göra med ämnet i arbetslivet eller vardagen annars skulle vara välkommet.

Detta är faktiskt något som jag inte tänkt på förut, så jag var tvungen att gå in på min bank och se hur ansvarsfullt placerande och hållbarhet presenteras på fondsidan. Till min förvåning så är faktiskt alla fonder rankade med bl.a. hållbarhet och där står också vilka hållbarhetskriterier fonden följer osv. Detta har jag faktiskt inte sett tidigare fast jag regelbundet (men halvhjärtat) investerar i fonder. Enligt min uppfattning så är nog ändå hållbarhet och ansvarsfullhet något som faller i glömska när man pratar om investeringar och enligt mig så är det nog fortfarande något som kommer i andra hand.

Ansvarsfulla placeringar tror jag kan vara snabbaste sättet att påverka den globala utvecklingen mot miljövänlighet och dylikt. Företagen strävar efter att göra vinst, men om konsumenterna och placerarna fokuserar på ansvarsfull placering och konsumering så kan vi enklast skifta världsfokus mot en hållbarare industri

Ansvarsfull placering förblev oklart genom hela enkäten. Det är svårt att fylla i på ett "rätt"sätt om en inte har koll på vad det är. Som ett tips: ha en kort definition i början av enkäten. ;)

Jag har inte haft råd att placera ännu men börjar bli lite intresserad, det här med hållbart placerande har nyligen fått uppmärksamhet i medierna. Kanske det inte är så svårt att placera i alla fall.

AKTIER!

-

För stort fokus på miljön nuförtiden